

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

SALA DE LECTURA
BIBLIOTECA
SALA DE LECTURA

FACTORI DE STIMULARE
A PRODUCTIEI AGRICOLE
**AUTOCONDUCEREA SI
AUTOAPROVIZIONAREA**

An abstract graphic consisting of several thick, dark lines that radiate from the bottom right towards the top right, creating a sense of movement and expansion.

Întîmpinat pretutindeni cu manifestări de profundă dragoste,
de înaltă stimă și prețuire, expresie a puternicei unități
în jurul partidului, al secretarului său general

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU ÎN JUDEȚUL BRAȘOV

Aspect de la
întîlnirea cu ac-
tivul de partid și
de stat din jude-
țul Brașov

În timpul vizi-
tei la Întreprin-
derea „Electro-
precizia” din Să-
cele

HOTĂRÎREA

ședinței de lucru comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale

a Republicii Socialiste România cu privire la reșezarea și corelarea pe principii economice a prețurilor produselor agricole și majorarea prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, creșterea retribuției personalului muncitor, a alocației de stat pentru copii și a pensiilor

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a Republicii Socialiste România, întrunite în ședința comună din ziua de 9 februarie 1982, au analizat și dezbătut propunerile cu privire la reșezarea și corelarea pe principii economice a prețurilor produselor agricole și majorarea prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, creșterea retribuției personalului muncitor, a alocației de stat pentru copii și a pensiilor.

Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale apreciază că, în îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, o importanță deosebită are așezarea pe criterii economice a sistemului de prețuri în strinsă corelație cu costurile de producție și creșterea veniturilor reale ale populației, aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, creșterea rolului pârghiilor economice în sporirea eficienței întregii activități, condiții esențiale pentru dezvoltarea economico-socială a țării, asigurarea bunăstării societății și ridicarea nivelului de trai al poporului nostru.

Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale dau o înaltă apreciere contribuției hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, la elaborarea și fundamentarea întregii politici de prețuri, care pornește în mod constant de la necesitatea asigurării unor raporturi echilibrate, întemeiate pe principii economice, între industrie și agricultură, cheltuielile de producție din diferite ramuri, între veniturile populației de la oraș și de la sate, realizării unei concordanțe între evoluția prețurilor de desfacere și sporirea retribuției, a celorlalte venituri ale populației, corespunzător intereselor generale ale dezvoltării economico-sociale a țării, creșterii sistematice a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale își însușesc pe deplin orientările și aprecierile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind măsurile de actualizare și îmbunătățire a prețurilor de producție și de livrare din industrie, a prețurilor de producție, de contractare și achiziție din agricultură și consideră că acestea asigură stimularea unităților producătoare în valorificarea superioară a resurselor materiale, de muncă și financiare, desfășurarea unor raporturi de schimb corespunzătoare între ramuri și sectoare de activitate, o mai strinsă legătură între prețurile interne și externe, aplicarea consecventă a principiilor autogestiei economico-financiare a tuturor unităților și creșterea răspunderii organelor colective de conducere din economie pentru reducerea cheltu-

ielilor de producție și realizarea de venituri suplimentare, pentru echilibrul financiar al fiecărei unități.

Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale apreciază că perfecționarea întregului sistem de prețuri se realizează pe fondul rezultatelor importante obținute, îndeosebi în cincinalul precedent, în dezvoltarea economico-socială a țării, în asigurarea bunăstării materiale și spirituale a întregii societăți. Programul de creștere a nivelului de trai pentru perioada 1976—1980 a fost îndeplinit cu succes. Retribuția reală a personalului muncitor, precum și veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile personale — pe o persoană activă — au sporit cu 29 la sută. Totodată, veniturile obținute de populație din fondurile alocate de la bugetul de stat pentru acțiuni social-culturale au crescut cu peste 39 la sută. S-au majorat pensiile de asigurări și pensiile țăranilor cooperatori, s-a instituit sistemul de pensii pentru țăranimea din zonele neocooperativizate.

Odată cu creșterea producției industriale, agricole și a veniturilor populației s-a asigurat îmbunătățirea continuă a satisfacerii nevoilor de consum ale populației. Desfacerile de mărfuri cu amănuntul, prin unitățile comerțului socialist, au fost în 1980 cu 46,2% mai mari decât în 1975. Consumul de produse alimentare s-a îmbunătățit substanțial, înregistrând, de la o etapă la alta creșteri importante. La o serie de produse — carne și produse din carne, ouă, legume, fructe și altele — consumul pe locuitor aproape s-a dublat față de 1970.

Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale constată că, în concordanță cu orientările și sarcinile stabilite de plenarele C.C. al P.C.R. din 1980 și 1981, cu prevederile legilor adoptate de Marea Adunare Națională, începând cu 1 ianuarie 1981 s-au introdus prețuri de producție și de livrare în industrie, prețuri noi de deviz în construcții, precum și tarife pentru transportul de mărfuri și alte servicii prestate unităților socialiste, actualizate și corelate pe principii economice. Necesitatea actualizării prețurilor de producție și de livrare a fost determinată de creșterea puternică a prețurilor pe plan mondial la o serie de materii prime, și îndeosebi la petrol și alte surse energetice, precum și de majorarea retribuțiilor efectuată în cincinalul trecut. Totodată, aceste măsuri au fost necesare pentru a crea condițiile pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar în toate domeniile de activitate.

Noile prețuri de producție și livrare asigură desfășurarea unei activități rentabile pentru toate unitățile economice, în condițiile încadrării în costurile planificate, îmbunătățirea corelării prețurilor în raport cu cheltuielile interne și prețurile

externe ale importurilor, determinarea mai exactă a cursurilor de revenire ale produselor de export, creșterea rolului prețurilor în ridicarea eficienței economice și în întărirea autogestunii economico-financiare. Astfel, creșterea medie a prețurilor de producție și de livrare în industria republicană a fost în anul 1981 de circa 13,0 la sută.

Totodată, s-au stabilit noi prețuri de contractare și achiziție la produsele agricole, ținându-se seama de necesitatea compensării cheltuielilor suplimentare determinate de majorarea prețurilor de producție și livrare ale unor produse industriale utilizate în agricultură, a noilor tarife de transport, precum și de stimularea tuturor producătorilor agricoli în creșterea producției și a livrărilor la fondul de stat, în vederea sporirii veniturilor oamenilor muncii de la sate.

Ca urmare a noilor prețuri de contractare și achiziție la produsele vegetale și animale, veniturile totale ale producătorilor agricoli cresc cu peste 25,3 miliarde lei, asigurându-se astfel acoperirea cheltuielilor suplimentare din agricultură, precum și sporirea veniturilor țărănimii cu circa 25 la sută. În acest fel se întărește și mai puternic alianța și colaborarea economică dintre clasa muncitoare și țărănime, se realizează o apropiere a veniturilor țărănimii de cele ale oamenilor muncii din industrie, păstrându-se, totodată, o anumită diferență impusă de cheltuielile mai mari ale populației de la orașe.

Ținând seama de faptul că prețurile actuale de desfacere cu amănuntul la o serie de produse agroalimentare de bază sînt mai mici decît costurile reale de producție și impun subvenții de la buget și că multe dintre ele nu s-au mai schimbat de 20—25 ani, precum și de necesitatea corelării lor cu noile prețuri de producție, contractare și achiziții pentru produsele agricole. Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale

HOTĂRĂSC:

I. Cu privire la modificarea prețurilor de desfacere cu amănuntul la produsele agroalimentare

1. Adoptă măsurile propuse de majorare a prețurilor de desfacere cu amănuntul la produsele agroalimentare, avîndu-se în vedere atît noile niveluri ale prețurilor de producție, livrare și achiziții din industrie și agricultură, cît și costurile de producție la producătorii agricoli, cheltuielile pentru industrializarea materiilor prime agricole, precum și cheltuielile de aprovizionare, depozitare, desfacere și comercializare a produselor agroalimentare.

2. Noile prețuri urmează să fie diferențiate în funcție de: valoarea de întrebuințare a produselor, calitatea și structura sortimentală a acestora, tendințele de consum ale populației, evoluția prețurilor la produsele similare în alte țări și pe piața mondială. Se va asigura corelarea mai bună a prețurilor diferitelor produse în funcție de valoarea lor nutritivă, de cheltuielile de producție și circulație, de importanța mărfurilor în aprovizionarea populației, cointeresarea corespunzătoare a producătorilor în realizarea tuturor sortimentelor necesare consumului rațional, științific determinat. Totodată, se vor înlătura unele anomalii în corelarea prețurilor care s-au acumulat de-a lungul anilor.

3. Aprobă ca, pe total produse agroalimentare, majorarea prețurilor de desfacere cu amănuntul să fie de circa 35 la sută în medie față de nivelul prețurilor actuale.

Ținînd seama de creșterea prețurilor externe la o serie de produse alimentare din import, precum și de necesitatea corelării lor cu modificările de prețuri la produsele din producția internă, se stabilește majorarea corespunzătoare a prețurilor de desfacere și la aceste produse.

4. Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale stabilesc ca noile prețuri de desfacere cu amănuntul la produsele agroalimentare pe calitate și sortimente să fie reglementate prin decret al Consiliului de Stat.

5. Se va urmări ca întreaga acțiune să se desfășoare sub un riguros control din partea organelor și organizațiilor de partid, de stat și obștești, pentru respectarea strictă de către unitățile producătoare și de desfacere a prețurilor stabilite corespunzător sortimentelor și calității lor, pentru preîntîmpinarea oricăror tendințe de speculă și încălcări ale prevederilor legale.

II. Cu privire la creșterea retribuției, a alocației de stat pentru copii și a pensiilor

1. În concordanță cu prevederile programului de ridicare a nivelului de trai, aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale stabilesc să se asigure sporirea veniturilor reale ale populației prin creșterea retribuției medii a personalului muncitor, a veniturilor țărănimii, pensiilor și celorlalte venituri din fondurile sociale, în corelație cu modificarea prețurilor bunurilor de consum și a tarifelor la servicii.

2. În acest scop, odată cu intrarea în vigoare a noilor prețuri de desfacere a produselor agroalimentare, se va asigura o compensație corespunzătoare, în vederea sporirii veniturilor reale ale întregii populații. Retribuția medie nominală a personalului muncitor va crește cu 16,5 la sută față de anul 1980, alocația pentru copii cu 35 la sută, iar pensia medie nominală de asigurări sociale cu 15,7 la sută. În raport cu creșterea indicelui mediu al prețurilor cu amănuntul la ansamblul desfacătorilor de bunuri de consum (14,8 la sută), retribuția medie reală va fi, în anul 1982, cu 1,5 la sută mai mare față de cea din 1980. Prin aplicarea unor noi măsuri de creștere a retribuției nominale în anul 1983 se va asigura o sporire a retribuției reale cu circa 4 la sută față de 1980.

În stabilirea mărimii compensațiilor se pornește de la consumurile medii prevăzute în Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole, animale și vegetale pe perioada 1982—1985, de la influența medie a creșterii prețurilor de desfacere ale bunurilor agroalimentare, precum și de la volumul și structura consumului diferitelor categorii ale populației, în raport de efortul fizic depus, condițiile de muncă și caracterul activității desfășurate.

3. Principiile de bază ale stabilirii compensațiilor sînt următoarele:

— Acordarea de compensații, prin majorarea retribuției, tuturor categoriilor de muncitori și maiștri; mărirea compensației se diferențiază în funcție de condițiile de muncă (mai grele sau obișnuite) ale muncitorilor.

— Acordarea de compensații, prin majorarea retribuției, diferențiate în funcție de nivelul retribuției tarifare actuale, pentru celelalte categorii ale personalului muncitor, asigurîndu-se reducerea decalajului dintre retribuțiile maxime și minime.

— Majorarea alocației pentru copii, corelată cu creșterea prețurilor la produsele agroalimentare.

— Sporirea pensiilor pentru a se compensa cheltuielile suplimentare și diferențierea majorării în funcție de mărirea actuală a pensiilor.

Aceste criterii țin seama de necesitatea aplicării, în continuare, cu fermitate, a principiilor eticii și echității socialiste în repartizarea veniturilor, de necesitatea apropierii condițiilor de trai ale diferitelor categorii ale populației.

4. Pornind de la aceste criterii, pentru muncitori și maiștri cu condiții de muncă mai grele — mineri, siderurgiști, petroliști, docheri și alte categorii — compensația lunară este de 210 lei, iar pentru ceilalți muncitori și maiștri compensația este de 190 lei lunar.

Pentru celelalte categorii de personal muncitor se ține seama de consumul mai redus, în funcție de specificul activităților desfășurate, precum și de mărirea retribuțiilor actuale, compensația fiind diferențiată între 140—175 lei lunar. Totodată, alocația de stat pentru copii se majorează în medie cu 35 la sută la nivelul mediu de creștere a prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare. Ținînd seama de structura și volumul mai redus al consumului pensionarilor, se stabilesc compensații lunare de 100 și 110 lei, diferențiate în raport de mărirea pensiei, care asigură acoperirea influenței creșterii prețurilor la produsele agroalimentare și sporirea pensiei medii reale.

La consumurile prevăzute prin planul pe 1982, compensația medie pe persoană, care acoperă în întregime creșterea prețurilor de desfacere cu amănuntul, este de circa 140 lei lunar.

Cuantumul compensației bănești lunare, pentru acoperirea majorării prețurilor de desfacere la produsele agroalimentare și realizarea retribuției reale și a celorlalte venituri la nivelul stabilit, se diferențiază după categoria de oameni ai muncii, după vîrstă și după venituri, astfel:

Categoria beneficiarilor	Compensație lei/lună
1. Personal muncitor	
a) muncitori și maiștri	
— cu condiții de muncă mai grele	210
— cu condiții de muncă obișnuite	190
b) Rest personal	
— cu retribuții pînă la 2 500 lei lunar	175
— 2 500—3 000 lei lunar	160
— 3 000—4 000 lei lunar	140
— peste 4 000 lei lunar	nu se acordă compensație
2. Pensionari	
— cu pensie pînă la 2 000 lei lunar	110
— 2 000—3 000 lei lunar	100
— peste 3 000 lei lunar	nu se acordă compensație

În același timp, se vor asigura de la bugetul de stat sumele necesare pentru acoperirea costurilor suplimentare la spitale, cantine de elevi și studenți și alte consumuri colective stabilite potrivit legii.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale apreciază că toate aceste măsuri constituie o nouă și elocventă expresie a grijii partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru bunăstarea materială a întregului popor, pentru a nu se afecta prin majorarea prețurilor de desfacere cu amănuntul veniturile reale ale clasei muncitoare, ale familiilor oamenilor muncii, ale celorlalte categorii de personal muncitor, precum și ale pensionarilor. Ele reflectă consecvența politicii partidului pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea privind îmbunătățirea nivelului de trai al populației, ridicarea continuă a calității vieții în țara noastră.

III. Creșterea eficienței întregii activități economice — factor hotărîtor al sporirii venitului național și al ridicării nivelului de trai al întregului popor

Așezarea pe principii economice a tuturor categoriilor de prețuri și majorarea veniturilor populației impun măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea întregii activități economice, creșterea puternică a eficienței economice, a venitului național — singura sursă a ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii, a dezvoltării patriei noastre pe calea progresului și civilizației.

Creșterea costurilor de producție, ca urmare a majorării prețurilor materiilor prime, ale combustibililor și energiei, a prețurilor de contractare și de achiziție la produsele agricole, precum și măsurile stabilite cu privire la sporirea retribuției nominale au determinat o scădere a ratei rentabilității în industrie și alte ramuri.

Pentru întărirea autogestunii economico-financiare a unităților productive, asigurarea echilibrului financiar intern și consolidarea circulației monetare, Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale consideră imperios necesară aplicarea unui complex de măsuri pentru mobilizarea maximă a tuturor rezervelor existente în vederea sporirii mai accentuate a eficienței economice.

În acest scop, Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale hotărăsc:

1. Recuperarea integrală, pînă în anul 1985, a influențelor asupra costurilor de producție determinate de creșterea retribuției nominale ca urmare a compensațiilor acordate personalului muncitor. În anul 1982 se va recupera cel puțin 30 la sută din volumul compensațiilor acordate peste prevederile de plan.

2. Consiliul de Miniștri va asigura, pînă la sfîrșitul trimestrului I a.c. elaborarea unor programe de măsuri în toate unitățile productive și pentru toate produsele care să ducă la recuperarea influențelor asupra costurilor de producție, ca urmare a sporirii retribuției personalului muncitor.

3. Ministerele, centralele și întreprinderile, consiliile populare vor acționa cu fermitate pentru reducerea costurilor a producție, scăderea consumurilor de materii prime, materiale combustibile și energie, perfecționarea tehnologiilor de fabricație care să ducă la economisirea resurselor materiale.

Totodată, se va acționa cu hotărîre pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, intensificarea recuperării și utilizării integrale a resurselor refolosibile și valorificarea tuturor resurselor locale.

În toate unitățile economice se va asigura creșterea suplimentară a productivității muncii, utilizarea cât mai deplină a capacităților de producție, îmbunătățirea radicală a organizării producției și a muncii, ridicarea calificării forței de muncă, întărirea ordinii și disciplinei de producție.

4. Ministerele, centralele și întreprinderile vor lua măsuri energice pentru îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale și a fluxurilor de producție, introducerea în circuitul economic a stocurilor de materii prime, materiale și produse finite, reducerea producției neterminate, îndeplinirea integrală și la termen a obligațiilor asumate prin contracte.

5. În toate întreprinderile se va acorda o atenție maximă respectării normelor de calitate a produselor, obținerii de produse cu un grad ridicat de competitivitate, realizării producției în structura sortimentală planificată.

6. Ținînd seama de rolul hotărîtor al agriculturii în asigurarea industriei cu materii prime și a populației cu produse agroalimentare, este necesar să se acționeze ferm pentru folosirea cu eficiență sporită a întregii suprafețe agricole, a mijloacelor materiale și financiare existente în această ramură, pentru reducerea costurilor, creșterea producției și a eficienței economice în fiecare unitate.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, consiliile populare județene și comunale vor acorda o atenție deosebită aplicării în practică a hotărîrilor și prevederilor legale, recent adoptate, privind folosirea eficientă a bazei tehnico-materiale din agricultură, valorificarea la maximum a condițiilor naturale de care dispune țara noastră și a rezultatelor cercetării științifice, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, perfecționarea retribuției în vederea creșterii producției agricole vegetale și animale, sporirii veniturilor tuturor unităților productive și a lucrătorilor din agricultură, precum și îmbunătățirii aprovizionării cu produse agroalimentare a populației de pe întreg cuprinsul țării.

Totodată, se vor lua măsuri pentru constituirea fondului de stat de produse agricole la nivelul prevederilor din plan, pentru îmbunătățirea circulației produselor agroalimentare de la producători la unitățile de desfacere cu amănuntul, prin reducerea verigilor intermediare, pentru gospodărirea judicioasă a fondului de marfă și scăderea cheltuielilor de transport-depozitare și vînzare a produselor.

7. Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, unitățile de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, în strînsă legătură cu unitățile industriale și agricole, vor asigura introducerea de noi tehnologii perfecționate, aplicarea în practică și generalizarea rezultatelor obținute de unitățile de cercetare, reducerea circuitului cercetare-proiectare-producere, în vederea obținerii unor produse de calitate superioară, cu costuri cât mai reduse. Cercetarea științifică este obligată să-și sporească contribuția la crearea de noi produse care să asigure reducerea importurilor.

8. Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, toate unitățile producătoare și de comerț exterior vor lua măsuri ferme pentru îndeplinirea integrală a obligațiilor contractuale de export, livrarea la timp și de calitate corespunzătoare a mărfurilor, extinderea formelor de cooperare cu parteneri externi, valorificarea produselor la prețuri avantajoase pe piețele internaționale, extinderea și perfecționarea rețelei de comerț exterior care să conducă la ridicarea eficienței relațiilor economice externe ale țării noastre. Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale va acționa cu fermitate pentru recuperarea creșterii costurilor la produsele destinate exportului prin obținerea unor prețuri externe îmbunătățite, astfel încît să se asigure o eficiență sporită la mărfurile vindute pe piețele internaționale. Totodată, se vor urmări restringerea la strictul necesar a importului și realizarea unei balanțe comerciale excedentare.

9. Organele și organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii, ministerele, conducerile tuturor unităților economice, organizațiile sindicale și celelalte organizații de masă trebuie să acționeze în permanență, cu răspundere, revoluționară, pentru valorificarea la maximum a resurselor materiale și umane existente în fiecare unitate economică, îndeplinirea integrală a sarcinilor de producție, întărirea autoconducerii și autogestunii economico-financiare, ridicarea pe un plan calitativ superior a întregii activități economice.

10. Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale stabilesc ca

(Continuare în pag. 15)

AMPLĂ MOBILIZARE A EFORTURILOR PENTRU O MUNCĂ DE CALITATE, CREATIVĂ ȘI EFICIENTĂ

EVENIMENTE politice de însemnătate primordială s-au desfășurat în cursul acestei săptămâni. Întrunite în ședințe de lucru, înalte foruri de partid și de stat au dezbătut probleme de o mare importanță pentru dezvoltarea economică și socială a țării: rezultatele îndeplinirii planului de dezvoltare pe anul trecut, reasezarea și corelarea pe principii economice a prețurilor produselor agricole și majorarea prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, creșterea retribuției personalului muncitor, a alocației de stat pentru copii și a pensiilor. În cuvîntarea rostită la încheierea ședinței comune de lucru a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, cu clarviziunea politică proprie, cu spiritul său profund riguros și cuprinzător, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat pe larg rezultatele obținute în economie, neajunsurile care mai persistă. În cuvîntare au fost indicate orientări de mare însemnătate pentru progresul economico-social pe mai departe al țării, fiind stabilite acțiuni concrete pentru creșterea calității și a eficienței. În același cadru a fost relevată necesitatea măsurilor de îmbunătățire a prețurilor în scopul creșterii echilibrate a economiei, al dezvoltării puternice a acesteia și ridicării, în continuare, a bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii.

AȘA CUM sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în anul trecut, oamenii muncii din țara noastră au obținut rezultate de seamă în îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului. Față de anul 1980 s-au înregistrat creșteri importante la producția industrială, s-au obținut o serie de rezultate pozitive în agricultură, s-a amplificat potențialul economic al patriei — rod al activității îndreptate cu precădere spre valorificarea superioară a potențialului de resurse materiale și forță de muncă, spre sporirea capacității economiei de a răspunde cerințelor progresului în actuala etapă. Creșterea producției materiale a permis realizarea și în anul 1981 a unor însemnate progrese în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, sporirea în continuare a veniturilor din retribuții și fondurile sociale de consum, amplificarea desfacerilor de mărfuri și extinderea serviciilor pentru populație. Secretarul general al partidului aprecia aceste rezultate — creșteri mai reduse decît cele din cincinalul trecut — ținînd seama de condițiile grele ale anului 1981: agravarea crizei mondiale economice, de energie, materii prime și materiale, consecințele pe care aceasta le generează pentru toate statele și în toate domeniile; în asemenea condiții, în multe țări ale lumii nu numai că nu a avut loc o creștere a producției materiale, ci, dimpotrivă, s-a consemnat o restrîngere a activității, însoțită de efectele sociale negative de amploare pe care le prezintă acest proces.

Or, tocmai dezvoltarea producției materiale, a învățămîntului, științei și culturii, sporirea numărului de locuri de muncă în diferite sectoare de activitate, a retribuției și veniturilor reale ale oamenilor muncii, creșterea în continuare a nivelului general de viață în România — chiar pe acest fond de conjunctură mondială caracterizată de o puternică instabilitate, de inflație accentuată, de șomaj tot mai pronunțat — demonstrează, cu puterea faptelor, capacitatea economiei noastre naționale de a asigura progresul general al țării. Acum, în aceste momente de criză economică mondială, se demonstrează mai convingător justetea politicii partidului de a făuri o industrie puternică; dacă nu am fi dispus de industria creată în anii socialismului, nu am fi putuț și nu puteam face față greutăților

deosebite din economia mondială și care au influență și în țara noastră. Tocmai în aceste împrejurări grele se vedește mai elocvent superioritatea orînduirii noastre socialiste, umanismul societății românești de astăzi.

Rezultatele dezvoltării economiei în anul 1981 nu sînt însă în măsură să satisfacă pe deplin. Chiar în condițiile de criză amintite, arăta secretarul general al partidului, condiții care au generat serioase greutăți și lipsuri mai ales în ce privește asigurarea unei bune aprovizionări tehnico-materiale a unităților, succesele ar fi putut fi mai mari dacă s-ar fi acționat cu mai multă răspundere pentru organizarea corespunzătoare a activității, pentru mobilizarea tuturor forțelor materiale și umane de care dispune economia. Am reținut din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu probleme esențiale în acest sens. Pe de o parte, sporirea producției industriale s-a realizat, în mai multe sectoare de activitate, pe fondul acumulării unor stocuri de producție neterminată, fenomen cu consecințe economico-financiare păgubitoare nu numai pentru o unitate sau alta, ci însăși pentru venitul național, pentru economie în ansamblul ei. Pe de altă parte, s-au manifestat lipsuri în soluționarea problemelor bunei aprovizionări tehnico-materiale. Nu în puține cazuri s-a dovedit neînțelegerea, neglijarea unor cerințe care condiționează hotărîtor creșterea economiei în actuala etapă. Între acestea încrederea în capacitatea tehnicienilor și specialiștilor români, a oamenilor muncii de a soluționa orice probleme tehnice, oricît de complicate ar fi. Tocmai în condițiile încrederii în această capacitate trebuie înlăturată cu fermitate acea atitudine de ploconire a unor cadre față de tot ceea ce este străin, așteptînd să vină din import ceea ce — printr-o concentrare mai bună a eforturilor, prin spirit inventiv și muncă insistentă — se poate produce în țară; și după cum o demonstrează situații concrete, adeseori chiar cu rezultate mai bune. Munca susținută și creativitatea trebuie să caracterizeze acțiunile pentru lărgirea bazei proprii de energie, de materii prime și materiale, pentru economisirea severă a resurselor și energiei, pentru reducerea consumurilor specifice și realizarea unor produse cu înalți parametri tehnici, economici, de competitivitate pe piața mondială — produse care să permită o puternică afirmare și amplificare a exporturilor românești.

Lipsurile existente, fac, așa cum o arăta deschis tovarășul Nicolae Ceaușescu, să „nu putem fi pe deplin mulțumiți de felul în care am încheiat anul 1981. Dacă s-ar fi lucrat cu mai mare răspundere și s-ar fi acționat pentru îndeplinirea neabătută a sarcinilor stabilite în toate sectoarele, rezultatele ar fi fost mult mai bune“. Este, deci, limpede că trebuie mult amplificate preocupările din ministere, centrale și întreprinderi, din toate unitățile din economie, pentru realizarea prevederilor la nivelul posibilităților create, al exigențelor cărora trebuie să le răspundem. O atenție deosebită în acest cadru se impune acordată recuperării integrale a restanțelor — cu deosebire a celor privind produsele destinate exportului — mai ales prin prisma cerinței de a realiza întocmai obiectivele de dezvoltare și bunăstare ale cincinalului.

HOTĂRÎREA cu privire la reasezarea și corelarea pe principii economice a prețurilor produselor agricole și majorarea prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, creșterea retribuției personalului muncitor, a alocației de stat pentru copii și a pensiilor constituie un act de mare însemnătate pentru dezvoltarea în continuare a economiei, pentru asigurarea în bune

condiții a reproducției socialiste, pentru creșterea nivelului de trai al poporului. După cum este cunoscut, în condițiile creșterii accentuate, pe plan mondial, a prețurilor produselor, și la noi în țară au sporit cheltuielile de producție, au crescut costurile materiale, care trebuie să-și găsească expresie în costul efectiv al producției. Cheltuielile de transport și comerciale au devenit și ele mai mari, ținând seama de prețul combustibilului ș.a. Deși s-a acționat și se acționează în continuare pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru ca o parte din aceste creșteri de prețuri să fie recuperate prin reducerea consumurilor, prin mărirea gradului de recirculare, de re folosire a energiei, respectiv a materiilor prime, materialelor, combustibilului, a fost totuși necesară o re așezare a prețurilor de producție pe baze realiste.

Din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, în ultimii doi ani, precum și în cursul lunii ianuarie 1982 a fost elaborat un complex de măsuri de mare însemnătate privind actualizarea și îmbunătățirea prețurilor de producție și de livrare din industrie, precum și a prețurilor de producție, contractare și achiziții din agricultură — măsuri care să asigure creșterea gradului de stimulare a producătorilor, de cointerensare a țărănimii, sporirea pe această bază a producției industriale și agricole, mărirea veniturilor și ridicarea continuă a gradului de satisfacere a nevoilor de consum ale tuturor oamenilor muncii. Continuarea finanțării de către stat a efectelor creșterii prețurilor de producție, livrare, contractare și achiziții ar fi în măsură să provoace mari dezechilibre în viața economică, între cererea și oferta de bunuri de consum, dezechilibre serioase în ce privește balanța de venituri și cheltuieli bănești ale populației.

Ținând seama că la unele produse agroalimentare prețurile de vânzare au rămas neschimbate de 10—15 și chiar 25 de ani, în condițiile în care retribuția și veniturile totale ale populației au crescut de circa 7 și respectiv de peste 10 ori, apare evidentă necesitatea obiectivă a reactualizării prețurilor de producție, a corelării acestora cu cele de consum, a majorării prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, înălțându-se o serie de anomalii acumulate de-a lungul anilor. Rațiunile economice și sociale care se află la baza acestor măsuri pun în lumină o semnificație politică însemnată a lor: faptul că ele sînt menite să contribuie la întărirea alianței muncitorești-țărănești în domeniul economic, la desfășurarea unei colaborări economice care să asigure condiții corespunzătoare de muncă și viață clasei muncitoare, țărănimii, întregului nostru popor.

Modificarea prețurilor de desfacere a produselor agroalimentare — chiar în noile condiții, prețurile menționate rămîn cu

mult mai mici decît prețurile respective din țări capitaliste și țări socialiste — nu va afecta veniturile oamenilor muncii, asigurîndu-se sporirea în continuare a acestor venituri; aceasta reflectă, odată mai mult, umanismul profund al politicii partidului, grija deosebită față de om, față de ridicarea bunăstării lui. Așa cum se arăta în Hotărîrea ședinței comune de lucru, prin măsurile adoptate, retribuția medie nominală a personalului muncitor va crește cu 16,5% față de 1980, alocația pentru copii cu 35% iar pensia medie nominală de asigurări sociale cu 15,7%. În raport cu creșterea indicelui mediu al prețurilor cu amănuntul la ansamblul desfacerilor de bunuri de consum (14,8%), retribuția medie reală va fi în anul 1982 cu 1,5% mai mare decît cea din 1980. Prin aplicarea unor noi măsuri de creștere a retribuției nominale în anul 1983, se va asigura o sporire a retribuției reale cu circa 4% față de 1980. Este însă necesar ca acordarea de compensații anuale personalului muncitor, creșterea alocației pentru copii și a pensiei de asigurări sociale — creșteri diferențiate, stabilite în lumina principiilor eticii și echității socialiste, însumînd, la nivelul economiei, peste 25 miliarde lei — să nu greveze echilibrele economico-financiare ale dezvoltării. Ele trebuie să fie integral recuperate — și aceasta cît mai repede cu putință — pe calea reducerii continue a cheltuielilor materiale, pe calea valorificării superioare a întregului potențial de materii prime și de forță de muncă al țării.

Sarcina ca pînă la sfîrșitul acestui an să se recupereze cel puțin 30% din valoarea compensațiilor stabilite — condiție hotărîtoare a realizării echilibrului financiar — impune, așa cum arăta secretarul general al partidului, o amplă mobilizare a eforturilor colectivelor de muncă, a tuturor oamenilor muncii din industrie, din agricultură, din celelalte ramuri ale economiei, pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor la producția fizică, a tuturor prevederilor, pentru înfăptuirea programelor de auto-aprovizionare teritorială, pentru sporirea productivității și economisirea severă a energiei și resurselor materiale, pentru reducerea, prin toate mijloacele, a consumurilor specifice. Realizările de pînă acum în dezvoltarea economiei sînt de natură să demonstreze că stă în puterea poporului nostru ca, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, printr-o muncă hotărîită, desfășurată la parametri înaltei calități și eficiențe, să asigure îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, ridicarea României socialiste pe noi trepte de progres și civilizație.

UN SISTEM DE PREȚURI JUDICIOS CORELATE

Prețuri de vânzare cu amănuntul stimulative pentru creșterea producției și mai buna aprovizionare a populației

Aplicarea fermă, eficientă a noului mecanism economic în toate ramurile și sectoarele vieții economico-sociale presupune funcționarea unui sistem de prețuri științific fundamentat, respectând cerințele legilor economice, care să asigure o justă corelare între cheltuielile de producție, respectiv costuri și prețurile de desfacere.

În economia românească aflată în plin proces de transpunere în viață a cerințelor noului mecanism economic, preocupările actuale de aliniere a prețurilor la dinamica înregistrată în economia mondială, ca și la cheltuielile reale de producție din industria și agricultura națională au luat forma

unui program amplu de măsuri, între care recenta Hotărâre a ședinței de lucru comune a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a Republicii Socialiste România cu privire la reșezarea și corelarea pe principii economice a prețurilor produselor agricole și majorarea prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, creșterea retribuției personalului muncitor, al alocației pentru copii și a pensiilor înscrie o nouă etapă în utilizarea pirghiilor economice de cointerese în îndeplinirea obiectivelor de creștere a producției agroalimentare și pe această bază a nivelului de trai al poporului.

INTRUCÎT PE PIAȚĂ, în rețeaua comercială, multitudinea de produse care sînt chemate să satisfacă gama deosebit de complexă și variată de nevoi ale populației apar sub formă de mărfuri, prețul de desfacere cu amănuntul — ca și raportul dintre acesta și costurile de producție reprezintă un element ce își pune puternic amprenta pe modul în care se desfășoară producția și aprovizionarea cu mărfuri a populației.

Ca și în celelalte ramuri ale economiei naționale, realizarea principiilor autogestiuinii economico-financiare implică și în comerț desfășurarea unei activități eficiente, rentabile, menită să asigure recuperarea în întregime a costurilor din diferitele faze ale procesului de reproducție, concomitent cu obținerea unui beneficiu corespunzător. O activitate rentabilă poate fi realizată numai pe baza respectării cerințelor legilor economice, utilizînd pirghiile economice pentru asigurarea unui fundament trainic dezvoltării economice sănătoase și, implicit, pentru creșterea nivelului de trai al populației.

Subliniind principiile economice care stau la baza reșezării prețurilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în cuvîntarea la ședința de lucru comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale: „A apărut necesar să punem în concordanță prețurile internaționale și creșterea prețurilor de cost și de producție în țară pentru a asigura aplicarea legilor economice obiective în conducerea întregii activități economico-sociale“.

În politica economică a partidului și statului nostru, utilizarea judicioasă a pirghiei prețurilor constituie un punct de referință în cadrul sistemului științific de conducere și organizare a activității economico-sociale, promovat cu deosebită fermitate și într-un spirit creator. Definitorie este în această privință urmărirea sistematică a evoluției prețurilor, în scopul asigurării unor corelații corespunzătoare între nivelul acestora și ceilalți indicatori ai dezvoltării economice și ai creșterii nivelului de trai al populației.

Realizarea unei bune aprovizionări cu mărfuri a populației reprezintă un obiectiv strategic de lungă durată, în a cărui îndeplinire s-au obținut, în anii construirii socialismului, rezultate re-

marcabile. Pe fondul creșterii continue a producției bunurilor de consum, a veniturilor bănești ale populației și al unor importante și complexe procese socio-economice, s-a înregistrat un dinamism deosebit al vânzării de mărfuri. Anul trecut, acestea au însumat peste 223 miliarde de lei din care aproape 110 miliarde de lei mărfuri alimentare, respectiv de 23,5 ori mai mult decît în anul 1950; în medie pe un locuitor, în anul 1981, s-au desfășurat aproape 10 mii lei din care prin rețeaua de magazine alimentare și unități de alimentație publică peste 4 900 lei pe locuitor, față de 287 în anul 1950 și 1 680 lei în 1963.

Din datele privind evoluția desfacerilor de mărfuri cu amănuntul în ultimele două decenii, rezultă că în 1980, față de 1960, volumul valoric total al desfacerilor de mărfuri alimentare era mai mare de 5,8 ori în R.S. România, de 4,9 ori în R.P. Bulgaria, de 4,7 ori în R.P. Ungară, de 3,2 ori în U.R.S.S., de 2,3 ori în R.S. Cehoslovacă și de 2,1 ori în R.D. Germană. (tabelul nr. 1).

Deoarece în volumul valoric al desfacerilor de mărfuri se reflectă atît creșterea cantitativă a desfacerilor, cît și evoluția prețurilor de desfacere cu amănuntul, prezintă interes analiza distinctă a fiecăreia dintre acestea. Recurgînd la datele statistice pentru țara noastră, constatăm că, în ultimul deceniu, vânzările de mărfuri alimentare au sporit de 2,2 ori, în timp ce indicele prețurilor la aceste produse a crescut numai cu 11 procente, fapt ce denotă realizarea creșterii desfacerilor

într-o proporție covârșitoare pe seama sporurilor cantitative, în condițiile unui grad ridicat de stabilitate a prețurilor.

Pe baza eforturilor depuse de producătorii de bunuri de consum din agricultură și industria alimentară, an de an, prin intermediul comerțului socialist au fost puse la dispoziția populației cantități tot mai mari de bunuri de consum agroalimentare, într-o structură în continuă înnoire și diversificare sortimentală. Sugestive, în acest sens, sînt datele referitoare la evoluția desfacerilor de mărfuri cu amănuntul privind principalele produse agroalimentare (tabelul nr. 2).

Revenind la problema evoluției prețurilor de desfacere a produselor agroalimentare, este de subliniat dinamica mult mai lentă a indicelui de prețuri în țara noastră, în comparație cu evoluția din alte țări europene (tabelul nr. 3).

Este de remarcă, în decurs de un deceniu (1980 comparativ cu 1970), în timp ce în țara noastră creșterea de 2,2 ori a vânzării de mărfuri alimentare a avut loc în condițiile creșterii cu 11% a prețurilor de desfacere, în R.P. Bulgaria vânzările au crescut de 2,18 ori și prețurile cu 39%, iar în R.P. Ungară creșterea vânzării a fost de 2,31 ori, concomitent cu majorarea cu 62% a prețurilor.

În decursul întregii perioade a edificării societății socialiste în România, statul nostru a făcut importante eforturi financiare pentru a asigura populației posibilitatea de a cumpăra mărfuri de

Tabelul nr. 1
Dinamica vânzării de mărfuri cu amănuntul în R.S. România și alte țări socialiste (1960 = 100)

	Total vânzări (alimentare + nealimentare)			Vânzări de mărfuri alimentare		
	1970	1975	1980	1970	1975	1980
R. S. ROMANIA	233	351	528	260	394	581
R. P. Bulgaria	231	340	501	227	325	493
R. S. Cehoslovacă	173	224	270	158	194	230
R. D. Germană	142	183	223	145	173	205
R. P. Polonă	200	368	610	192	342	581
R. P. Ungară	205	320	501	204	307	472
U.R.S.S.	198	268	344	202	287	321

Sursa: Anuarul statistic al Secretariatului C.A.E.R. — 1981; prețuri curente, în moneda fiecărei țări.

Autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, factori de stimulare a creșterii producției agricole și a bunurilor de consum alimentară

„Este necesar să luăm toate măsurile pentru buna organizare a înlăptuirii programelor de autoaprovizionare, pentru realizarea producției agricole, a achizițiilor și contractărilor de produse agricole, urmărind înlăptuirea neabătută a prevederilor stabilite în acest domeniu“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la ședința de lucru comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale)

CONCEPTUL de autoconducere, de autogestiune, a căpătat valențe noi prin adoptarea măsurilor referitoare la autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială care constituie parte integrantă a amplului proces de perfecționare continuă a organizării, planificării și conducerii unitare a economiei naționale. Aplicarea principiului autoconducerii și într-un domeniu foarte important al vieții noastre economice și sociale cum este cel al asigurării bunei aprovizionări a populației fiecărei localități pe seama resurselor proprii de produse agricole reprezintă un factor de maximă importanță în realizarea obiectivelor Congresului al XII-lea al P.C.R. de ridicare continuă a nivelului de trai al întregului popor, de satisfacere, în condiții tot mai bune, a cerințelor de consum mereu crescînde ale populației

Pe baza măsurilor luate de Partidul Comunist Român a crescut producția agricolă și a bunurilor de consum, au sporit veniturile populației, ceea ce s-a reflectat într-o cerere mărită de produse alimentare și totodată în deplasarea consumului spre produse calitativ superioare, cu valori de întrebunțare mai mari. În cincinalul 1976—1980 producția globală agricolă a crescut într-un ritm mediu anual de 4,2 la sută, veniturile reale pe un locuitor cu 5,1 la sută, iar desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist cu 7,9 la sută. Deși producția agricolă a fost influențată în unii ani de condițiile climatice mai puțin favorabile, consumul mediu prezintă creșteri importante în anul 1980 fiind mai mare față de 1975 cu 36 la sută la carne și preparate din carne, cu 33 la sută la lapte și produse din lapte, cu 25 la sută la ouă, cu 39 la sută la zahăr și produse din zahăr etc.

Manifestînd o preocupare constantă pentru realizarea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea de creștere a standardului de viață al întregului popor, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a fost elaborat „Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole animale și vegetale în perioada 1981—1985“, care constituie primul program național din acest sector de activitate adoptat de forul suprem legislativ al țării.

Din expunerea secretarului general al partidului la plenara din noiembrie 1981, precum și din prevederile Programului se desprind cu claritate elementele definitorii ale conceptului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială.

Participarea activă a maselor populare la conducerea întregii activități economico-sociale

FIIND DIRECT IMPLICAȚI în desfășurarea în cele mai bune condiții a aprovizionării fiecărei localități, oamenii muncii pot și trebuie să ia parte la asumarea răspunderii în asigurarea creșterii producției agricole necesare unei bune aprovizionări a populației și totodată să participe nemijlocit la realizarea deciziilor luate. Se întărește răspunderea consiliilor populare în înlăptuirea prevederilor legii de a asigura conducerea unitară a agriculturii pe baza principiilor autoconducerii muncitorești și

a autogestiunii economico-financiare, în scopul creșterii producției agricole, satisfacerii nevoilor de consum ale populației din resursele fiecărui județ și al participării, într-o măsură tot mai mare, la constituirea fondului de stat de produse agricole.

Un mijloc eficient de afirmare a democrației muncitorești îl constituie participarea responsabilă a tuturor locuitorilor la elaborarea programelor de autoaprovizionare teritorială și de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pentru fiecare unitate administrativ-teritorială, la stabilirea măsurilor care să asigure realizarea acestora. De asemenea, dezbaterile programelor în adunările generale ale cetățenilor din fiecare localitate constituie un prilej de intensificare a participării conștiente a oamenilor muncii la luarea unor decizii de maximă importanță pentru toți locuitorii comunelor și orașelor țării noastre, de întărire a responsabilității înlăptuirii programelor aprobate.

Aplicarea în practică a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale va contribui nemijlocit la înlăptuirea, pe un plan calitativ superior, a noului mecanism economico-financiar, la creșterea capacității decizionale și organizatorice a organelor locale, a tuturor oamenilor muncii în asigurarea condițiilor pentru buna desfășurare a activității agricole, a producției bunurilor de consum și a aprovizionării populației cu produse alimentare.

Sporirea substanțială a producției agricole vegetale și animaliere constituie factorul de bază al autoconducerii și al autoaprovizionării teritoriale, al asigurării bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și satisfacerii corespunzătoare a celorlalte cerințe ale economiei naționale.

Statul alocă anual importante fonduri materiale și financiare necesare accentuării procesului de dezvoltare intensivă și de modernizare a agriculturii și industriei alimentare. În anul 1982 agricultura va fi dotată cu 18 400 tractoare, 4 500 combine autopropulsate de recoltat cereale, va primi peste 1 800 mii tone îngrășăminte chimice, 51,6 mii tone pesticide; investițiile din agricultură, viticultură și economia apelor vor însuma 35,6 miliarde lei.

Eforturile făcute de întregul popor pentru modernizarea agriculturii trebuie să fie însoțite de obținerea unor producții la hectar cât mai ridicate pe baza folosirii cu maximum de randament a potențialului productiv al fondului funciar, creșterea efectivelor de animale și a producției animaliere, elemente hotărîtoare ale aplicării principiilor autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale. Aceasta este atît în interesul întregului popor de realizare a unor producții sporite, care să contribuie la mai buna aprovizionare cu produse agroalimentare a populației și la satisfacerea celorlalte necesități ale economiei naționale, cît și al fiecărui producător de a obține venituri superioare pe seama creșterii producției și a valorificării unor cantități cît mai mari de produse agricole la fondul de stat. Obținerea unor producții sporite de cereale, floarea soarelui, sfeclă de zahăr, legume, fructe, cartofi, lapte, carne în viu etc. și pe această bază creșterea producției de zahăr, ulei comestibil, carne și produse din carne, brînzeturii etc. va asigura consumurile medii pe locuitor stabilite pe baza unui consum rațional, echilibrat, în care ponderea produselor cu valori nutritive ridicate prezintă creșteri față de realizările perioadelor anterioare.

Noi măsuri pentru sporirea cointeresării materiale a țăranilor cooperatori (1)

„Prin aceste măsuri se realizează un raport mai bun și mai echitabil, în spiritul principiilor socialiste, între veniturile oamenilor muncii din industrie și alte sectoare și veniturile cooperativilor și oamenilor muncii din agricultură, ale țărânimii în general. Această apropiere între veniturile oamenilor muncii din industrie și din agricultură, stabilirea unui raport mai echitabil între acestea constituie o necesitate obiectivă a asigurării progresului societății noastre socialiste, a creării condițiilor necesare dezvoltării producției în toate domeniile, inclusiv în agricultură”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la Ședința de lucru comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale)

PENTRU ÎNFĂPTUIREA noii revoluții agrare, pe lângă dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale sînt necesare perfecționarea continuă a relațiilor de producție, ridicarea nivelului de calificare și de conștiință al țăranilor cooperatori, a participării lor — cantitative și calitative — în procesele de producție din agricultură, astfel încît fondul funciar și celelalte mijloace de producție să fie utilizate cu maximă eficiență, să se obțină cantități sporite de produse agricole necesare consumului populației și pentru alte nevoi — bază a creșterii nivelului de trai și a dezvoltării economiei naționale în ritmuri susținute.

Prin noile măsuri privind actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție, contractare și achiziție la unele produse agricole și stimularea producătorilor agricoli prin acordarea de prime pentru produsele agricole livrate la fondul de stat, de furaje și seminte, s-a creat posibilitatea obținerii unor venituri suplimentare pe baza cărora să crească eficiența economică a producției, să se asigure un echilibru între veniturile și cheltuielile fiecărei unități agricole și obținerea de beneficii.

Astfel, numai prin acordarea primelor pentru produsele agricole livrate la fondul de stat, producătorii agricoli vor primi suplimentar, în anul agricol 1981/1982, circa 14 miliarde de lei, prin care se acoperă în întregime cheltuielile de producție, se asigură rentabilitatea tuturor produselor, permițînd producătorilor obținerea unui venit suplimentar de aproximativ 7 miliarde de lei.

Prin recentul proiect de lege — și decretul pentru aplicarea sa experimentală — privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste se urmărește sporirea cointeresării materiale a țăranilor cooperatori în realizarea unor producții ridicate, urmînd ca veniturile lor să fie legate în proporție de 70 la sută de realizările obținute direct în producție.

Pornind de la aplicarea consecventă a principiului eticii și echității socialiste, noua reglementare va permite realizarea unui raport corespunzător între veniturile obținute de cooperatori și cele realizate de oameni muncii din

alte ramuri de activitate. În același timp, se vor asigura o diminuare a diferențelor dintre veniturile minime și maxime, ca și legarea veniturilor personalului tehnic, de conducere și administrativ de activitatea direct productivă și de cîștigul mediu al cooperativilor.

De mare importanță și actualitate este corelarea veniturilor în natură ale membrilor cooperatori cu programele de autoaprovizionare teritorială cu produse agroalimentare, în vederea creșterii nivelului de trai al populației.

Tarife de retribuire stimulativă

CA ȘI PÎNĂ ACUM, forma principală de retribuire a muncii în cooperativele agricole de producție rămîne acordul global cu tarif pe unitatea de produs sau la 1000 de lei valoare a producției fizice obținute, respectiv a prestațiilor de servicii realizate. **Acordul global se organizează pe echipe, brigăzi sau ferme**, în scopul întăririi spiritului de muncă colectivă, a disciplinei și răspunderii individuale și colective, în vederea folosirii depline a bazei tehnico-materiale și executării la timp și în bune condiții a tuturor lucrărilor pe suprafețele de teren sau pe loturile de animale repartizate, prin contractul-angajament, formațiilor de muncă sau subunităților de producție din C.A.P.

Aplicarea consecventă a retribuirii în acord global asigură realizarea producțiilor și beneficiilor planificate, sporirea permanentă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și cu munca vie pe unitatea de produs, creșterea veniturilor și, pe această bază, a fondurilor cooperativei și a nivelului de trai al cooperativilor.

Elementul de noutate îl constituie faptul că **acordul global se aplică numai sub forma tarifului constant pentru întreaga producție realizată**, inclusiv pentru cea obținută peste prevederile planului, iar **retribuirea suplimentară se asigură din fondul de participare la beneficii**.

Pe lângă retribuirea în acord global, se prevede posibilitatea de a se folosi și alte forme de retribuire :

a) în acord direct pe bază de tarif

pe unitatea de produs, pe lucrare sau la 1000 de lei valoare a producției — la lucrările care, datorită condițiilor specifice, nu pot fi angajate în acord global (cum este cazul unor activități de industrie mică și prestări de servicii, unor lucrări agricole din perioadele de vîrf etc.) :

b) în regie — pentru lucrările care nu pot fi normate și retribuite în acord ;

c) pe bază de cote procentuale din producție sau din valoarea acesteia — care se aplică în cazuri excepționale la executarea urgentă a unor lucrări, sau pentru activități agricole care nu au condiții de a fi retribuite în acord (recoltarea finetelor naturale și cultivate, a fasolei și dovlecilor în culturi intercalate, tăiatul și adunatul coccinelor și al coletelor de sfeclă de zahăr etc.).

Cea mai importantă măsură pentru sporirea cointeresării materiale a membrilor cooperatori o constituie renunțarea la comensurarea muncii prin normele convenționale și trecerea la un sistem de evidență și retribuire a muncii asemănător cu cel practicat în unitățile agricole de stat.

În conformitate cu prevederile proiectului de lege, retribuirea muncii se va face pe bază de tarife unice pe norma de muncă, diferențiate pe patru grupe de complexitate și pe sectoare de activitate

Tabelul nr. 1

Tarifele de retribuire pe norma de muncă în C.A.P.
— lei/normă de muncă —

Sectorul de producție	Grupa de complexitate a lucrării			
	I	II	III	IV
Vegetală	40	48	56	65
Animală	50	60	70	80

La stabilirea unor tarife de retribuire la un consum inferior celor din întreprinderile agricole de stat s-a ținut seama de veniturile suplimentare pe care membrii cooperatori le realizează din gospodăria personală.

Utilizarea unui sistem de norme de muncă și tarife de retribuire asemănă-

cu șantiere și loturi foarte dispersate. Dacă aceste acțiuni se desfășoară, în unele cazuri, defectuos, cauza o constituie și lipsa unor mijloace de intervenție și transport adecvate. Sigur că în actuala conjunctură, economia de combustibil trebuie să se manifeste în orice domeniu, la orice nivel, dar aceasta nu trebuie să împiedice acordarea unei asistențe tehnice competente și imediate în măsură să evite pierderi incomparabil mai mari decât economia scontată.

Răspundere sporită în realizarea obligațiilor contractuale

ÎN CURSUL PERIOADEI de realizarea a investițiilor apar, în unele cazuri, deficiențe în activitatea organizațiilor de construcții-montaj, de proiectare și a furnizorilor de utilaje, care se repercutează negativ asupra punerii în funcțiune și atingerii indicatorilor tehnico-economici proiectați. Nu poate fi omis, de pildă, faptul că organizațiile de construcții s-au confruntat anul trecut și în prima lună a acestui an cu o serie de neajunsuri care au condus la nerealizarea în termen a unor obiective cu influențele respective asupra activității de foraj și extracție a țiteiului și gazelor. Astfel, unitățile specializate ale Ministerului Industriei Metalurgice nu au asigurat în măsură satisfăcătoare necesarul de țevă pentru conducte cu diametrul de 2"—4", țevi de extracție, burllane de foraj, periclitând punerea în funcțiune a sondelor de țitei și gaze. La rândul lor, unele întreprinderi ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini nu au reușit să asigure o serie de piese de schimb, subansamble și utilaje fără de care procesul de foraj și extracție nu este posibil de înfăptuit la nivelul planificat. Este cazul motoarelor pentru instalațiile de foraj, sapelelor de foraj, vanelor, separatoarelor de gaze-țitei, pompelor cu piston și centrifugale și altele.

Un aspect cu totul de neadmis este acela că anual se schimbă furnizorii unor utilaje. Existind situații când acestea, dintr-un motiv sau altul, nu se mai produc sau se produc în cantități nesatisfăcătoare (pompe cu piston 5" x 10", vane etc.). Pe de altă parte, de ani de zile se menține situația nesatisfăcătoare în asigurarea cu pompe de fund sau elemente ale acestora. În mod normal ele ar trebui să poată fi utilizate timp de 3—6 luni, în funcție de caracteristicile fluidului ce se extrage din zăcăminte, dar cele primite în ultimul timp sînt departe de a atinge aceste performanțe, ceea ce conduce la dese intervenții care reclamă forță de muncă suplimentară, creșterea cheltuielilor și minusuri în producția de țitei.

Desfășurarea ritmică a lucrărilor pe șantiere cere acțiuni operative și eficiente în domeniul aprovizionării cu materiale în cantități și sortimente corespunzătoare. Ministerele producătoare de materiale de construcții și instalații trebuie să ia măsuri pentru a lărgi sortimentul și calitatea acestora la nivelul cerințelor reale și asigurarea livrării lor conform contractelor încheiate. Trebuie spus că și pentru anul 1982 mai sînt încă de rezolvat o serie de probleme privind aprovizionarea cu utilaje și materiale. Nu s-au asigurat, de exemplu, niveluri corespunzătoare pentru țevi conducte cu diametre mici pentru legarea sondelor la magistralele de gaze și țitei ca și pentru punerea lor în producție (burllane de foraj, sape de foraj, ciment de construcție, metal pentru construcții și altele) care pot crea dificultăți în desfășurarea ritmică a lucrărilor pe șantiere, sau chiar în săparea și punerea în producție a sondelor. În consecință se impune o analiză temeinică din partea factorilor de răspundere care stabilesc volumele (cotele) de utilaje și materiale pentru asigurarea integrală și încă de la începutul anului a cantităților de materiale necesare.

În afara răspunderii ce revine fără îndoială organizațiilor de construcții-montaj, proiectanților și furnizorilor de utilaje, o importantă parte de vină o

au însă beneficiarii de investiții, asupra cărora nici organizațiile de proiectare și nici cele de construcții nu acționează în suficientă măsură în cazul nerespectării prevederilor contractuale. Așa se explică faptul că o serie de instalații (parcuri de separare gaze-țitei, stații compresoare etc.), nu au putut fi date în funcțiune la termene din lipsa formelor legale de ocupare a terenurilor care nu sînt asigurate la timp.

În astfel de împrejurări beneficiarii de investiții nu suportă nici un fel de consecințe. Și aceasta pentru că părțile contractante își tolerează în mod reciproc deficiențele manifestate în perioada realizării investițiilor, în special la acelea la care subordonarea este comună, aparținînd aceleiași organ ierarhic superior, iar contractul încheiat între părți îndeplinește într-o măsură redusă funcția sa de pîrgie cu care să se acționeze în cazurile nerespectării condițiilor contractuale și ale neîndeplinirii sarcinilor de plan.

Respectarea disciplinei contractuale necesită, după opinia noastră, ca normele în vigoare să devină mai mobile, iar penalizările să fie aplicate în toate cazurile de abatere de la termenii de livrare a utilajelor sau documentațiilor și a celor de execuție a lucrărilor. Penalizarea celor vinovați de întîrzierea punerii în funcțiune se impune îndeosebi în ce privește contractarea utilajelor tehnologice care dețin o pondere însemnată în totalul investițiilor, cu atît mai mult cu cît o anomalie în acest domeniu este acceptarea chiar prin contract de către beneficiari a unor termene de livrare necorespunzătoare cu termenii de punere în funcțiune. Trebuie să se înțeleagă clar că de necorelarea termenilor de livrare a utilajelor cu cele de punere în funcțiune, trebuie să răspundă factorii care contribuie la realizarea investițiilor și în primul rînd beneficiarii de investiții.

Valeriu SOARE
director adjunct
Ministerul Petrolului

HOTĂRÎREA

ședinței de lucru comune

a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale

(Urmare din pag. 3)

măsurile prevăzute în prezenta hotărîre să fie discutate în cadrul tuturor organizațiilor de partid și, totodată, să facă obiectul unei largi dezbateri de masă cu oamenii muncii din toate sectoarele de activitate.

★

Comitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale consideră că măsurile cuprinse în prezenta hotărîre realizează un raport echitabil între prețurile de producție în industrie și prețurile de contractare și achiziții în agricultură și în mod corespunzător se reflectă în prețurile de desfacere cu amănuntul.

Totodată, ele contribuie la realizarea echilibrului necesar în dezvoltarea industriei și agriculturii — sectoare fundamentale

ale societății noastre, precum și între prețurile și veniturile oamenilor muncii din industrie și celelalte sectoare și agricultură

Pe această bază se asigură și întărirea colaborării economice și a alianței politice dintre clasa muncitoare și țărănimă a alianței cu toate celelalte categorii sociale, întărirea unității moral-politice a societății noastre socialiste, a unității întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale își exprimă convingerea că toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, vor acționa cu fermitate pentru realizarea integrală a sarcinilor care le revin, pentru creșterea producției și sporirea venitului național — singurul izvor al dezvoltării societății noastre socialiste, al ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Măsurile privind așezarea pe principii economice a prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare și creșterea veniturilor populației vor trebui să determine un puternic avînt al activității de producție în toate ramurile și sectoarele în toate unitățile din țară; toți oamenii muncii, sub conducerea organizațiilor de partid, vor trebui să militeze neabătut pentru buna organizare și desfășurare a producției, creșterea eficienței muncii lor, realizarea la un înalt nivel calitativ a sarcinilor care le revin.

Sporirea continuă a avuției naționale, creșterea producției industriale și agricole vor asigura dezvoltarea multilaterală a societății noastre, înfăptuirea bunăstării materiale și spirituale a poporului — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român.

9 februarie 1982

Aprovizionarea - un mecanism susceptibil de perfecționare

CÎND ȘI CUM SÎNT REALIZATE PREVEDERILE DIN CONTRACTE

TOATE contractele economice încheiate se cer onorate integral și la termenele de livrare pe care le prevăd. Afirmarea acestui imperativ poate părea banală sau inutilă, dat fiind că el este menționat în Legea contractelor și că este cunoscut de toți factorii implicați. În practică însă se întîlnesc și contracte nerealizate la termen. Numărul lor constituie un argument pentru a readuce în atenție un aspect important (pentru economie) care este adesea neglijat (de către unii furnizori). Este vorba despre **conexiunea strînsă între termenele succesive de livrare—aprovizionare—livrare** care există pe filiera: furnizori de materie primă → producători de piese și subansamble → furnizori de ansamble specializate (motoare, cutii de viteze, instalații de transmisie etc.) → întreprinderi de asamblare de utilaje tehnologice complexe → beneficiari. În acest cadru, **întîrzierile în livrare într-o anumită verigă produc** (cu toate eforturile de recuperare) **nerespectări în lanț ale prevederilor din contracte**. Pe filieră, un contract neonorat proliferază în proporție geometrică.

Pentru creșterea eficienței întregii activități economice este deosebit de important ca — așa cum se sublinia în rețenta Hotărîre a ședinței de lucru comune a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — toate întreprinderile, centralele și ministerele să adopte măsuri energice pentru îmbunătățirea aprovizionării tehnico-

materiale. îndeplinirea integrală și la termen a obligațiilor asumate prin contracte. Evidențierea condiționărilor „în cascadă” dintre etapele fluxului furnizor inițial — beneficiar final în cazul utilajelor tehnologice complexe (figura nr. 1), relevă clar importanța ce se cere acordată respectării contractelor de către fiecare factor implicat. Pentru că de obicei sînt perfect adevărate egalitățile: **întîrzieri față de termenul din contract în aprovizionarea metalului, a unor componente chimice (anvelope, benzi transportoare, vopsele) sau a unor subansamble (echipamente electronice, motoare) = prelungirea peste prevederi a fabricației utilajelor tehnologice complexe = neonorarea la termen a contractelor de livrare către beneficiarii acestor produse**. Printre aceștia din urmă se regăsesc și nu de puține ori chiar furnizorii inițiali restanți de metal, de produse chimice, de ansamble din domeniul industriei constructoare de mașini (figura nr. 1). Ecoul multiplicat al propriilor lor restanțe ajunge astfel și la ei sub forma întîrzierilor pe care și le autocreează în activitatea pe care o desfășoară în calitate de beneficiari de utilaje tehnologice pentru investiții noi sau la modernizarea de capacități proprii de producție. Dacă la aceasta se adaugă și greutatea create celorlalți beneficiari de utilaje tehnologice din economie, se conturează noi argumente pentru implicarea mai responsabilă a tuturor furnizorilor din economie în realizarea sarcinilor contractuale care le revin.

Stadiul livrărilor și factorii de influență

LĂRGIND și cantonînd analiza în unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, trebuie arătat că în primul an al actualului cincinal și în prima lună din 1982 numeroase contracte au fost realizate la termen. Au fost livrate beneficiarilor utilaje petroliere de foraj și extracție, instalații chimice, autocamioane și tractoare, utilaj energetic ș.a. — fabricate la vreme și conform calității stipulate în contracte. Termenele contractuale de livrare nu au fost însă întotdeauna respectate. În anul 1981 cele mai mari restanțe față de beneficiarii interni, după criteriul numărului de contracte neonorate integral, le-au avut producătorii de rulmenți și organe de asamblare (48% din totalul contractelor încheiate), unitățile din cadrul Centralei industriale de tractoare Brașov (15%) și furnizorii de mașini agricole (12%). După criteriul valorii contractelor neonorate integral, primele locuri au fost ocupate de întreprinderile Centralei industriale navale Galați și de producătorii de vagoane.

După aprecierile specialiștilor, **cauzele** restanțelor în livrare și ponderea lor în totalul influențelor care au determinat nerealizările sînt cele prezentate în figura nr. 2. Din examinarea lor rezultă că peste 60% se datoresc unor cauze externe de unitățile de profil (aprovizionarea neritimică cu unele materii prime și materiale și lipsa unor mijloace de transport) și mai puțin de 40% unor neajunsuri proprii (nerealizarea indicilor planificați la unele utilaje, lipsa de forță de muncă,

întîrzieri în realizarea punerilor în funcțiune de noi capacități). Asupra acestor evaluări ne propunem să ne oprim în continuare.

Pentru livrări la termen, o aprovizionare ritmică

REALIZAREA unei aprovizionări ritmice la termenele din contracte

se conturează ca o condiție principală pentru efectuarea la timp a livrărilor. Pentru că la restanțele semnalate în 1981 în unitățile constructoare de mașini o contribuție însemnată a avut-o nelivrarea la termen a unor materii prime și materiale de către furnizorii din țară și externi: materiale feroase, neferoase, siderurgice, chimice, miniere, motoare, aparataje necesare fabricării și livrării la vreme a navelor, utilajelor tehnologice etc. (tabelul). Este

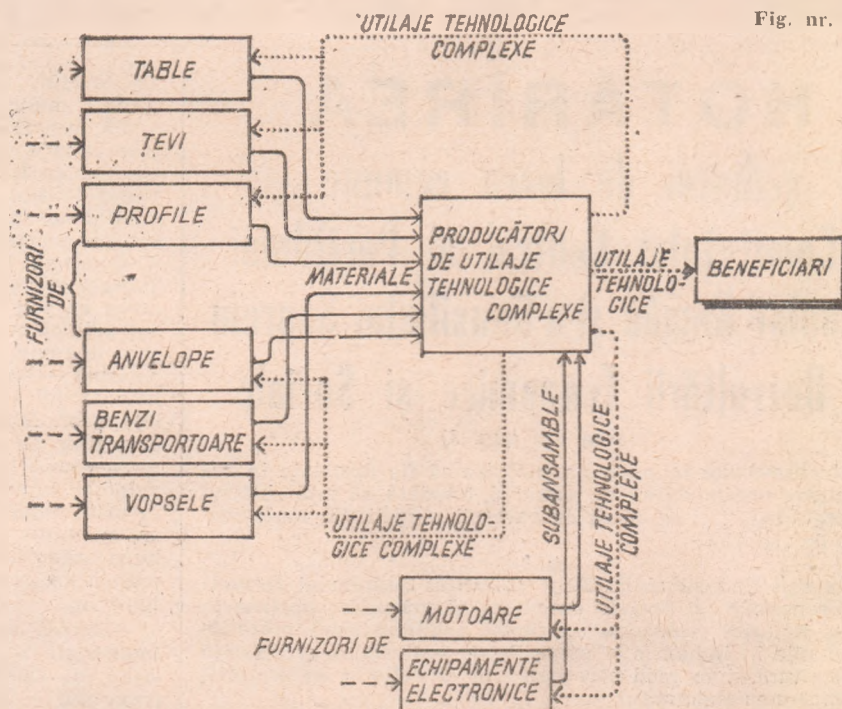

Fig. nr. 1

Intercondiționările dintre etapele fluxului furnizori—beneficiari în fabricația de utilaje tehnologice complexe

Restanțele în asigurarea principalelor materiale pe anul 1981 (la 31 XII)

Materialul	U/M	Cantitatea
● total materiale feroase din care :	t.	153 400
— din producția internă inclusiv B.J.A.T.M.	t.	135 000
— din care de la		
— Combinatul siderurgic Galați	t.	17 500
— Întreprinderea de țevi Roman și „Republica”-București	t.	12 140
— „Laminorul”-Eraila	t.	35 000
● garnituri anvelope (+ camere)	buc.	156 000
● lacuri și vopsele	t.	5 600
● benzi de transport	t.	1 670
● carbid	t.	3 200
● nisip de turnătorie (în special de la Aghireș și Văleni)	t.	137 000

vorba în primul rând de metal. Întârzierile în primirea țevelor, a tablei și a profilelor din oțel au afectat livrarea la termen către beneficiarii interni a unor utilaje tehnologice metalurgice, chimice, nave, autovehicule, mașini agricole și rulmenți. Pentru diminuarea restanțelor care continuă să persiste în aprovizionarea cu metal a unităților constructoare de mașini în unitățile metalurgice instalațiile tehnologice se cer utilizate la indicii superiori, prin asigurarea pieselor de schimb necesare, creșterea calificării cadrelor, întreținerea și repararea lor la timp și de bună calitate.

Cerința este de maximă actualitate dat fiind că și la data de 25 ianuarie a.c. datoriile neachitate la scadență față de unitățile M.I.C.M. se ridicau la 5200 t oțel arc pentru vagoane și autovehicule de la combinatul din Tîrgoviște, 110 t țevi pentru utilaj chimic nelivrate de la „Republica”-București și la o cantitate însemnată de profile navale.

Pentru realizarea producției planificate de către întreprinderile constructoare de mașini pe 1982, Ministerul Metalurgiei va trebui să acorde un sprijin sporit și pentru: ● **accelerarea emiterii repartițiilor** (la 25 ianuarie erau nerepartizate 35 000 t materiale feroase), ● **grăbirea încheierii contractelor de către furnizorii din metalurgie conform repartițiilor** (la 25 ianuarie erau necontractate 13700 t de materiale feroase diverse: tablă pentru vagoane de către C.S. Galați, benzi pentru cuzineți și jenți de către întreprinderea „Oțelul roșu” ș.a.).

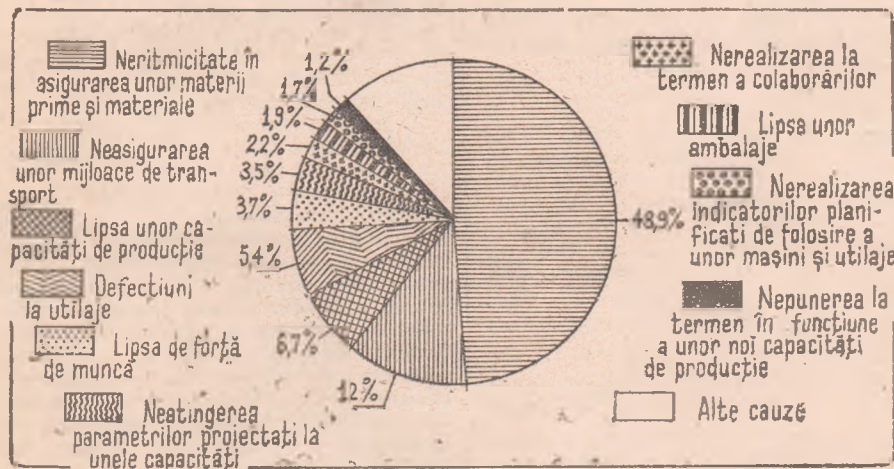
În asigurarea bazei materiale a planului pe acest an un rol în creșterea

vor trebui să-l joace și unitățile chimice și ministerul de resort prin realizarea unei mobilizări sporite a potențialului productiv în vederea lichidării restanțelor înregistrate în livrarea benzilor de transport din cauciuc (care afectează producția de utilaj minier la întreprinderea „Unio”-Satu Mare), de carbid, silicat de sodiu, cauciuc etc.

Valorificarea superioară prin efort propriu a materiilor prime disponibile

PRODUȚIA MARFĂ a unităților din M.I.C.M. pe anul 1982 era contractată cu beneficiarii interni la data de 25 ianuarie a.c. în proporție de 96%. Și în mod cert procentul a sporit între timp. Pentru ca ea să poată ajunge la destinatari la termenul stabilit, apare însă necesară, alături de îmbunătățirea aprovizionării cu materiale, o creștere substanțială a gradului de valorificare a rezervelor interne existente. În acest sens, specialiștii din unitățile de profil trebuie să acorde o atenție sporită influenței reale pe care o au asupra nerespectării contractelor neajunsurile și rezervele proprii — influență care este în practică, considerabil mai mare decât o apreciază în prezent cadrele din unele unități de profil (figura nr. 2). Pentru că dacă este adevărat că metalul este indispensabil fabricării la vreme a utilajelor tehnologice, tot atât de adevărat este și faptul că în acest proces valorificarea rezervelor interne este tot atât de importantă deoarece ele pot reprezenta a-

Fig. nr. 2

Cauzele restanțelor în respectarea contractelor de livrare (opinia specialiștilor din unitățile M.I.C.M.)

devărate surse de materie primă. În acest cadru se cere acționat cu mai multă consecvență și eficiență în vederea :

- creșterii gradului actual încă scăzut pe care îl are valorificarea metalului în unele întreprinderi, prin sporirea coeficientului de utilizare la peste 85% în anul 1982 prin perfecționarea tehnologiilor de fabricație, evidențierea, colectarea și recircularea mai eficientă a șpanului și a celorlalte materiale recirculabile;

- economisirii severe a tuturor materiilor prime pe baza fundamentării temeinice și respectării riguroase a normelor de consum, re-proiectării produselor supradimensionate față de parametrii funcționali utili pe care-i posedă, întăririi disciplinei de producție;

- eliminării mai rapide a stocurilor supranormative care mai apar în unele întreprinderi, prin redistribuirea lor operativă în cadrul centralelor industriale respective sau prin valorificarea lor prin bazele județene de aprovizionare și desfacere. Pentru că, trebuie spus, în timp ce cauza numărul 1 a restanțelor pe 1981 era arătată ca fiind lipsa de metal, mai precis de laminate, țevi și tablă, la 1 ianuarie 1982 stăteau nefolosite stocuri supranormative totale de 95 mii tone de laminate finite pline din oțel și 13 mii tone de țevi din oțel în depozitele unor unități din cadrul Centralei de autovehicule și a celei de tractoare din Brașov, al Centralei de utilaj petrolier și minier Ploiești, Centralei industriale de utilaj chimic și rafinării București, Centralei de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat București și al Grupului industrial pentru producția de vagoane din Arad;

- perfecționării funcționării mecanismului de cooperare în producție între unitățile din întreaga ramură a construcțiilor de mașini, dat fiind că în anul trecut multe restanțe în livrarea de utilaje tehnologice complexe au fost create de neajunsurile și greutatea existente în acest sector.

În fine, nu este lipsit de interes de arătat că la funcționarea ritmică a aprovizionării cu materii prime și materiale unitățile beneficiare constructoare de mașini pot și trebuie să aducă în acest an o contribuție sporită. În acest sens se impune o mai mare preocupare din partea tuturor centralelor industriale din cadrul M.I.C.M. pentru preluarea completă și mai operativă a sarcinilor care le revin conform legii privind analiza, coordonarea și soluționarea problemelor de aprovizionare și desfacere a producției unităților subordonate. În acest cadru de o reală utilitate ar fi și urmărirea mai consecventă de către centralele industriale a specificării, comandării, contractării și livrării materialelor a căror aprovizionare se derulează prin B.J.A.T.M.-uri.

Așa cum rezultă din analiză, pentru livrarea ritmică a mașinilor și utilajelor necesare economiei naționale apare necesară o intensificare a eforturilor și conlucrării tuturor factorilor angrenați pe filiera complexă a mecanismului aprovizionării și desfacerii producției.

Bogdan PĂDURE

Adunări generale ale oamenilor muncii

O preocupare esențială:

REDUCEREA CONSUMURILOR DE MATERIALE

REFERINDU-SE la rolul ce revine actualelor adunări generale ale oamenilor muncii în orientarea și unirea eforturilor colectivelor din unitățile economice pentru realizarea exemplară a planului pe 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia — în Cuvîntarea la recenta întâlnire cu activul de partid și de stat al județului Brașov — necesitatea ca „aceste adunări generale să asigure dezbaterca largă și puternică a problemelor complexe ale dezvoltării, să asigure stabilirea măsurilor pentru buna desfășurare a întregii activități”. Pornind de la realitățile economiei noastre și de la contextul mondial, secretarul general al partidului insista din nou, cu acest prilej, asupra necesității ca „în toate unitățile, folosirea rațională a energiei, a combustibilului, a materiilor prime, a materialelor, recuperarea și refolosirea lor să devină o preocupare de importanță deosebită — aceasta constituind o cerință obligatorie pentru buna desfășurare a activității în toate sectoarele de muncă”.

Se poate spune că tocmai acest imperativ a constituit firul roșu al dezbaterilor în adunarea generală ce a avut loc la întreprinderea chimică „Victoria” București. Și nu întâmplător. Pe de o parte, profilul de fabricație extrem de divers — circa 3 000 de sortotipodimensiuni de produse (din grupe ca: prelucrarea cauciucului, a maseilor plastice, a sticlei, produse chimice de uz general, alimentar și casnic, articole de papetărie, lacuri și vopsele ș.a.) — implică utilizarea unor materii prime și materiale a căror listă cuprinde peste 6 200 de poziții, în care condiții rezolvarea problemelor de aprovizionare trebuie să facă apel tot mai insistent la reducerea consumurilor specifice, la inventivitate în găsirea de înlocuitori adecvați pentru materiale greu de procurat. Pe de altă parte, o serie de produse cu pondere însemnată în activitatea întreprinderii — și a căror gamă se extinde continuu — reprezintă tocmai o valorificare superioară a unor materiale refolosibile.

Norme de consum care valorifică rezervele de economii

Primul an al cincinalului a fost marcat de rezultate bune în ambele aceste direcții. În condițiile unor substanțiale depășiri ale planului (cu 2,25% la producția marfă, cu 5,7% la cea netă, cu 17,71% la livrările pentru export), cheltuielile materiale la 1 000 de lei producție marfă au fost reduse suplimentar cu 9,60 lei. Revizuirea a o sută de norme de consum și elaborarea altor 74 noi a așezat pe baze strict tehnice, gospodărești folosirea fiecărui gram de material, de combustibil, a fiecărui kWh de energie electrică, rezultând însemnate economii fizice. Pe baza programului de reducere a consumurilor specifice au fost înlocuite în proporție însemnată cauciucul natural pentru benzile de rulare cu cauciuc sintetic, uleiul tehnic pentru fabricarea vopselelor cu ulei de soia și tung, s-au diminuat consumurile de pigmenți și coloranți la acuarele și cerneluri — fără a diminua calitatea produselor respective. Produsele noi și reproiectate (a căror pondere în producția marfă — 17,4% — a întrecut-o pe cea prevăzută în plan) au

fost realizate într-o concepție ce îmbină valoarea funcțională cu economicitatea.

Reciclarea în practica curentă

A intrat în practica curentă, sub raport organizatoric și tehnologic, reciclarea materialelor secundare, reintroducându-se în procesul de fabricație peste 50 de tone de deșeuri de mase plastice precum și valorificându-se însemnate cantități — achiziționate de la terți — de cioburi de sticlă, deșeuri de zinc, de piatră de polizor ș.a.; totodată, au fost site în întreprindere, de pildă unele deșeuri de cauciuc, de hîrtie, de feroase, ulei ars ș.a.

Rentabilitatea, analizată pe produs

Luările de poziție critice și autocritice din darea de seamă a consiliului oamenilor muncii și din dezbateri, cele 63 de propuneri concrete făcute în adunările generale pe secții, ateliere, sectoare și pe întreprindere au insistat asupra rezervelor ce există încă și care trebuie pe deplin exploatare pentru ca rezultatele pe această linie să fie considerabil amplificate în 1982, astfel încît creșterea producției marfă și a celei nete, peste sporul planificat, de 4,7% să nu necesite un plus de resurse materiale și energetice, iar rentabilitatea să fie asigurată nu numai pe ansamblul activității, ci pe fiecare produs în parte.

Planul de măsuri — fundamentat științific, concret, cuantificabil

În acest sens este orientat cu precădere și programul unitar de măsuri, îmbunătățit sub raportul conținutului față de cel aprobat în toamnă (dar purtînd același neajuns — nequantificarea eficienței economice preconizate). Diminuarea în continuare a consumurilor este avută în vedere în primul rînd sub raportul modernizării tehnologiilor învechite, care determină risipă, al înlocuirii unor produse uzate

moral (articole de cosmetică auto, de papetărie) prin produse care, la un consum unitar de materiale cel mult egal, să capete o valoare de întrebuințare sporită. S-a pus, de asemenea, accent pe necesitatea bunei întrețineri, reparării la timp și asigurării fiabilității în funcționare a mașinilor și utilajelor, pentru a preveni nu numai avarierea lor, ci și irosirea de materii prime prin prelucrări necorespunzătoare. S-a semnalat nevoia constituirii unui nucleu de cercetare cu sarcina de a studia și asimila în producția proprie înlocuitori ai unor materiale din import.

Disciplina muncii și disciplina tehnologică două fațete ale aceleiași probleme

O problemă asupra căreia s-a insistat în mod deosebit a fost aceea a disciplinei în muncă și tehnologică; respectarea riguroasă a programului de lucru, a instrucțiunilor tehnice, a rețetelor reprezintă principala cale pentru a evita fenomene care mai apar — părăsirea mașinilor în timpul lucrului și expunerea lor la dereglări și defectări, neasigurarea asistenței tehnice pe tot parcursul programului și la toate locurile de muncă, respingerea de către controlul de calitate a unor loturi de produse, în vederea remedierii etc.

Conlucrarea și sprijinul centralei

Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, adunarea generală i-a solicitat sprijinul în rezolvarea unor probleme care depășesc competența întreprinderii: urgențarea obținerii avizelor pentru o investiție ce va permite recuperarea și refolosirea anuală a încă 600 t de mase plastice uzate; intervenții la principalii deținători ai parcului de autovehicule (indeosebi M.A.I.A.) și la M.A.C.F. pentru respectarea planului de predare la reșapare a anvelopelor uzate. Este, într-adevăr, inadmisibil ca economia națională să piardă anual mii de tone de cauciuc (iar capacitățile de reșapare să nu fie folosite integral) din cauză că nu se iau măsuri ferme pentru ca șoferii, revizorii tehnici, șefii de coloană din unitățile cu mijloace proprii de transport auto să nu determine, respectiv să nu admită uzarea anvelopelor pînă la inserție, ceea ce le face să nu poată fi recondiționate.

În lumina recentelor indicații ale secretarului general al partidului, colectivul întreprinderii „Victoria” este dator să acționeze și mai intens pentru mărirea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor refolosibile, ceea ce va contribui la acoperirea cheltuielilor suplimentare pentru majorarea retribuției, asigurînd creșterea în continuare a rentabilității, fondul de participare la beneficii.

C. DAMIAN

Dezbateri în județul Bihor

UTILIZAREA POTENȚIALULUI ENERGETIC AL APELOR GEOTERMALE (II)

Continuăm publicarea stenogramei dezbaterii organizată de Revista Economică împreună cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Comitetul județean Bihor al P.C.R.

Multiple domenii de folosire a potențialului caloric

Mihai Binșelean. Din anul 1977 unitatea noastră a exploatat un foraj cu adâncime de 2900 m, cu un debit foarte bun, un demaraj de 32 l/sec. care ne-a asigurat energia necesară pentru o seră de două hectare. După trei ani de exploatare, ca urmare a declinului la acest zăcămint, obținem 26 de litri/sec., ceea ce ne-a determinat să luăm măsuri prin care să prevenim asemenea aspecte negative. Temperatura în zăcămint, însă, reprezintă un record european, având 126° C și o presiune de exploatare în jur de 9 atmosfere.

Cu ajutorul Comitetului județean de partid, al organelor centrale, al Ministerului Geologiei și al C.N.S.T., am revăzut modul de organizare al activității de forare și, prin specialiștii de profil, ne-am extins și noi forajele. Am avut și avem permanent în vedere obiectivul de a menține potențialul zăcămintului. Urmărim să lucrăm pe grupe de foraje și anume să exploatăm printr-o tripletă (trei foraje), două pentru extracție și unul pentru reinjectare. În acest mod, avem convingerea că vom putea preveni ivirea sau accentuarea declinului. Mai menționez că, cercetătorii din domeniul chimiei au reușit să elaboreze un produs, care elimină în mare parte depunerile. Această problemă rămâne însă deschisă, mai ales că fiecare foraj, în felul său, prezintă alte aspecte, care comportă măsuri diferite.

Pentru prevenirea interferării forajelor, a declinului ca și a depunerilor — procese care, așa cum am arătat, generează neajunsuri în activitatea noastră, permitemi-mi să readuc în actualitate o propunere pe care eu am mai lansat-o cu câțiva ani în urmă. Anume, să trecem urgent la experimentarea utilizării subsolului ca schimbător de căldură. Iată despre ce este vorba. Mă gândesc să introducem apă obișnuită la adâncimea de peste 2000 m, urmînd ca apoi s-o extragem avînd temperatura ridicată a orizontului de scoarță terestră unde a fost introdusă. Urmărim, de asemenea, ca toate clădirile pe care le avem în unitatea noastră să beneficieze în viitor de curentul electric obținut pe bază de energie geotermală, cu alte cuvinte să extindem utilizarea în acest sens a energiei geotermale.

Mai subliniez că am executat o magistrală pentru bioxid de carbon, de la distanța de 38 km, de la Ciocaja de lângă Săcueni, a cărei construcție se află în prezent într-o fază de finalizare; că lucrăm acum la distribuțiile secundare și terțiare care decurg din distribuția primară a bioxidului de carbon. Această lucrare ne va asigura practic o veritabilă uzină de energie. Am dori ca acest bioxid de carbon să-l folosim numai pentru fotosinteză. În acest cadru se relevă, totodată, o mare rezervă de energie pentru industria frigului, cunoscînd posibilitățile în acest scop ale bioxidului de carbon. Consider că am putea alimenta cu gheață carbonică toate vagoanele care ies din țară prin punctul Bors, prin punctul Episcopia Bihorului către centrul Europei.

Gradientului termic specific al Oradei i-am gîndit și o altă întrebare. În loc să irigăm cu apă rece, răcind componentele solului, vom iriga cu apă caldă, care nu face altceva decît să încălzească subsolul. Bineînțeles, nu va mai fi nevoie să folosim energie de la C.E.T. sau termală pentru a încălzi cantitatea imensă de apă tehnologică pe care o folosește unitatea noastră pe cele 21 de hectare.

În încheiere țin să arăt că facem eforturi deosebite ca cel puțin 30 la sută din suprafața unității noastre să dispună de această energie geotermală, precum și de alte surse de energii neconvenționale. Fac un apel la toți factorii, la specialiștii să ne sprijine pentru a găsi o posibilitate de creștere a numărului de foraje amplasate în vecinătatea serelor.

Necesitatea utilizării în trepte

Romeo Apostol. Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Bihor utilizează apa geotermală în 3 scopuri: încălzirea serelor, prepararea apei calde menajere și în tratamentul balnear; în prezent, avem 1 ha de sere încălzite cu ape geotermale, iar în construcție încă 0,5 ha, care vor intra în funcțiune în cursul anului 1982, respectiv în trimestrul I. De asemenea, energia geotermală se folosește pentru prepararea apei calde menajere în cartierul Nufărul, urmînd a se extinde în cursul anului 1982 în cartierul Ibsen din Oradea, precum și în orașul Marghita. În mod experimental, în orașul Oradea se folosește apa geotermală pentru încălzirea unui număr redus de apartamente — și subliniez cu satisfacție că experiențele s-au soldat cu rezultate bune, în sensul că nu s-au ivit probleme nerezolvabile în ceea ce privește corodarea instalațiilor, precum și depunerile. Mai folosim apa geotermală pentru tratament balnear în stațiunile „1 Mai“, „Felix“ și orașele Oradea și Marghita pentru agrement.

Consider însă că energia apelor geotermale — la nivelul chiar al actualelor posibilități create — nu este folosită în totalitate, nici pe parcursul întregului an — activitatea de sere și de agrement fiind periodică — și nici întreaga cantitate de energie — pentru agrement fiind necesar a se răci apa geotermală. Părerea mea este că apa, — respectiv energia — geotermală ar trebui mai mult utilizată în trepte de folosință, așa cum s-a mai arătat aici: apă caldă menajeră, sere, agrement, asigurîndu-se folosirea ei permanentă, precum și folosirea integrală a energiei termice.

Am ridicat această problemă a utilizării în trepte a apei geotermale, întrucît, așa cum cunoașteți, temperaturile apelor geotermale de la noi din județ variază între 40° și 100° C sau chiar peste 100°C. Noi ne-am gîndit la utilizarea ei pînă la o temperatură de 40°, dar ea ar putea fi utilizată chiar și la temperaturi mai scăzute. După cum am arătat, experiențele efectuate privind încălzirea apartamentelor cu apă geotermală s-au soldat cu rezultate pozitive și aici vîd eu posibilitatea utilizării pe scară mai largă, avînd în vedere profilul întreprinderii noastre.

Evaluarea corectă a rezervelor

Augustin Țenu. Preocupările privind cercetarea apelor geotermale din partea de vest a României au început încă dinaintea anului 1970. Odată însă cu apariția crizei energetice mondiale, în anul 1973, ele au căpătat o formă concretă; s-a pus problema utilizării lor pentru obținerea de energie, energie în general, fără a spune, deocamdată, energie electrică. Toate aceste preocupări au făcut ulterior un mare pas înainte prin grija Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care le-a înmă-nunchiat într-un program de cercetare a apelor geotermale, parte a unui program mai complex vizînd valorificarea și a altor surse de energie neconvenționale.

În acest context, s-a urmărit înfiș să avem ce utiliza și după aceea să vedem cum anume utilizăm, care sînt domeniile în care utilizăm apa. Ca urmare, în subprogramul amintit s-a introdus și o temă care să confirme dacă există o realimentare a acestor surse de apă geotermală. În realizarea ei am beneficiat de o colaborare internațională cu un institut prestigios al domeniului, chiar cel mai prestigios din lume — Institutul de cercetări geotermice din Pisa, Italia. Am efectuat aceste cercetări timp de trei ani de zile, concluziile fiind publicate, parțial, la sfîrșitul anului 1978. Se desprindea ideea că apele din zăcămintul pontian din zona Oradea sînt ape fosile în totalitate, iar că cele din triasic și cretacic din zona „Felix“-„1 Mai“, au un sistem natural de realimentare. Aceste rezultate au făcut ulterior obiectul unor lucrări mai largi publicate în reviste de specialitate. Mi-aș permite numai să vă citez o părere exprimată cu prilejul Congresului geologic carpato-balcanic desfășurat în luna septembrie 1981 la București, precum și cu

alte prilejuri: aceea a nealimentării, pentru că s-a pus problema dacă zăcămintele sînt închise sau deschise.

Vechea ipoteză de calcul a rezervelor a plecat de la premisa că există o realimentare continuă a acestor acvifere. Or, cercetările noastre au arătat că unele din aceste acvifere sînt închise, cel puțin acviferul ponțian, care este fosil. Dar, repet, **aceasta nu trebuie să ne ducă la concluzii pesimiste privind posibilitatea de utilizare a acestor resurse**; acviferul ponțian inferior din zona Oradea-Satu Mare are o importanță economică de prim ordin, chiar dacă este lipsit de posibilitatea reîncărcării într-un circuit hidric natural. Importanța sa rezidă în primul rînd, în dimensiunile regionale ale rezervorului ca și în termalitatea relativ ridicată a apei. Sigur, aceste rezerve de ape geotermale, în special cele din județul Bihor, au făcut și obiectul altor studii. Și în acest cadru, alături de o serie intragă de detalii, se conturează clar perspectivele de exploatare a acestor resurse, necesitatea elaborării unui program de măsuri tehnico-științifice care să permită optimizarea utilizării potențialului geotermic existent în regiune.

Firește, este la fel de necesar să privim cu **realism** dimensiunea exactă a ceea ce avem de exploatat, pentru a nu face investiții prea mari, care să rămînă ulterior neacoperite; aș vrea să subliniez că, contrar celor spuse de tovarășul Maghiar, din ceea ce știu eu, investițiile făcute pe seama energiei geotermale se amortizează pe termen lung. Probabil că dînsul a avut în vedere cazul de la Institutul de învățămînt superior din Oradea, dar atrag atenția că nu trebuie generalizat acest caz particular.

Constantin Opran. Cum vedeți, tovarășe Țenu, posibilitatea valorificării acestor zăcămintele fosile, despre care v-ați exprimat că au o importanță regională?

Augustin Țenu. Dv., după cite știu, ați fost în Ungaria și ați văzut cum exploatează vecinii noștri această resursă geotermică. Valorificarea, după mine, ar trebui să se bazeze pe un program rațional întocmit, pe o densitate rațională a forajelor dispuse teritorial, așa cum, ținîndu-se seama de condițiile particulare microspațiale în special din zona noastră, trebuie să avem în vedere cantitatea de apă înmagazinată, ca rezervă înmagazinată și ca rezervă elastică, pe care trebuie s-o privim la dimensiunile reale. Sarcina calculării rezervelor, în noua ipoteză, este o operațiune laborioasă, care trebuie să cadă în sarcina organelor Ministerului Geologiei; în fapt consider că trebuie reomologate rezervele a căror omologare a rămas neschimbată din 1971.

Teodor Maghiar. Mi-aș permite o foarte scurtă intervenție. Cele afirmate de mine sînt bazate pe studii fundamentate științific ce stau la îndemîna oricui să fie verificate. Pentru aprecierea eficienței utilizării potențialului energetic al apelor geotermale este necesar să facem următoarele comparații: o centrală electrică pe bază de cărbuni are nevoie în afară de instalațiile propriu-zise de producere a energiei, de gospodării anexe importante și de alte elemente care asigură alimentarea cu agentul primar — și întreaga investiție se amortizează în perioade ce nu depășesc 25 de ani. La aceasta se adaugă costurile transportului cărbunilor — care sînt în continuă creștere. Nu insistăm asupra comparației cu investițiile deosebit de mari pe care le implică hidrocentralele. Vom spune numai că centralele care utilizează apele geotermale necesită numai un schimbător de căldură și un motor pentru producerea energiei, instalații care pot fi amplasate în imediata apropiere de sursa de apă, astfel încît **investițiile sînt minime.**

Deci, apele geotermale ca sursă energetică pentru satisfacerea unor nevoi locale sînt **înfinat mai economicoase decît recurgerea la sistemul energetic național — unde costurile de producție sînt mult mai mari.** Poate că tovarășul Țenu se referea la calcule de eficiență efectuate în alte țări, în alte perioade, în care se urmărea realizarea de centrale de puteri mari (ținînd de tendința de gigantomanie, în prezent depășită din motive de criză), or, pentru a face comparații corecte este bine să ținem seama de realizările și experiența noastră concretă, de realități, de restricțiile energetice actuale care ne determină să privim cu atenție și cele mai modeste surse energetice locale.

Cunoașterea acțiunii apelor și protecția surselor

Ioan Negoescu. — Dacă efectele favorabile ale apelor geotermale sînt cunoscute din timpuri străvechi, utilizarea lor mai largă trebuie să fie integrată și în sfera cuceririlor științifice medicale actuale. Această valoroasă sursă terapeutică trebuie să fie integrată într-un complex de mijloace terapeutice, într-o concepție medicală de ansamblu despre boală și bolnav; numai în acest fel se vor putea obține rezultate terapeutice reale, valoroase, în cel mai scurt timp. Numai în acest fel putem să creștem eficiența terapeutică a acestor ape.

Cu toate că aceste ape și efectul lor sînt cunoscute, așa cum arătăm, din timpurile cele mai vechi, aș vrea să remarc faptul că modul lor de acțiune, în cele mai mici mecanisme, este încă destul de puțin cunoscut. În ultimii ani, mai ales în ultimii 20 de ani, există studii de fiziologie aplicată, studii de fiziopatologie, studii clinice. Aș vrea să citez aici numele prof. Stoia, prof. Dinulescu, precum și actualmente al prof. Teleki, care s-au ocupat de efectul acestor ape asupra organismului uman și asupra diverselor stări de boală. Și totuși, încă mai rămîn lucruri nelămurite, ceea ce constituie o sarcină deosebită pentru noi.

Tocmai în acest sens, în ultimii ani au fost întreprinse două lucrări mai importante în colaborare cu Institutul medico-farmacologic din Cluj; în acest cadru s-a desprins concluzia că apele noastre termale, prin elementele pe care le conțin, au o **acțiune în dublu sens asupra organismului uman.** Adică o parte din mineralele acestor ape pătrund în circulația generală și în economia generală a organismului. În același timp — ceea ce a fost relativ neglijat pînă în momentul efectuării cercetărilor amintite — s-a constatat și faptul că și o parte din elementele minerale ale corpului sînt eliminate în mediul fizic de tratament. Așa cum remarcă acad. prof. dr. Baciuc, rectorul I.M.F. Cluj, apele termale de la noi se comportă ca o pompă de sodiu. Acest lucru ne-a explicat unul dintre mecanismele care fac ca apele termale să fie favorabile în tratamentul hipertensiunii arteriale, în stadiul I și II — lucru care înainte nu era cunoscut, din contra, se spunea chiar că sînt contraindicate cu desăvîrșire pentru tratamentul hipertensiunii în stadiul I.

Sub conducerea tov. academician prof. dr. Baciuc a fost, de asemenea, definitivată și comunicată la sesiunea Academiei de științe medicale lucrarea „Efectul apelor termale de la Felix asupra funcțiilor de bază ale organismului uman”. În acest cadru s-au relevat și alte mecanisme importante de acțiune a acestor ape asupra organismului; aș vrea să subliniez faptul că în anumite perioade de tratament aceste ape au un efect excitant asupra corpului uman, că produc un stress terapeutic pus în evidență prin creșterea eliminării de catecolamine; ele antrenează, în unele situații reducerea glicemiei la valori sub cele pe care bolnavii le-au prezentat la început.

Sînt elemente care trebuie integrate obiectivului de creștere a eficienței calității tratamentelor efectuate la băile Felix. Firește, nu toate mecanismele sînt cunoscute, sînt încă elemente legate de modul de acțiune asupra fiziologiei corpului uman, și care nu sînt puse la punct. Să dau cîteva exemple: nu este pus la punct în totalitate efortul terapeutic pe care-l desfășoară aparatul cardiovascular sub influența acestor ape termale; se cunosc date din literatură dar nu cunoaștem exact efectele apelor termale asupra corpului în condițiile „Felix”-ului. De asemenea, nu cunoaștem modificările de excitabilitate neuromusculară etc. Aceste lucruri sînt, după cum spuneam, deosebit de necesare. Să vă dau doar un exemplu: pînă a nu cunoaște că pătrunderea unor elemente se face și prin tegument, pînă a nu cunoaște că radonul din apele noastre se descompune spontan în trei compuși solizi, și care au acțiuni de la 1 la 3 ore, în metodologia noastră existau unele lacune. Adică se indica o singură baie pe zi. Or, pentru o terapie mai intensivă și mai de efect, noi aplicăm astăzi două băi, efectele pozitive recunoscîndu-se nu numai prin antrenarea unor funcții locomotorii, dar în însuși mecanismul de bază, organismul fiind supus un timp mai îndelungat acțiunii favorabile a apei geotermale. Au intervenit, totodată, și alte lucruri noi. Acum nu indicăm dușul imediat după baia termală, ci numai după 3 ore, iar în condițiile de două băi — una dimineața și una seara — doar înainte de culcare.

Părăsind aceste probleme strict medicale, dar care au implicații importante asupra recuperării forței de muncă — permitemi-mi ca, mai departe, să vă exprim convingerea mea că folosirea apelor termale este cu atît mai eficientă cu cît se asigură cea mai directă, **cea mai scurtă distanță de la sursă și pînă la bazinul de tratament**; numai în acest fel apele termale nu vor pierde nimic din valoarea lor. Poate nu întîmplător, ci tocmai din acest motiv, se spunea pe vremuri despre băile „1 Mai” — „baia cea bună” iar despre „Felix” — „baia cea rea”, fiind amplasată mai departe de izvor. Cred că proiectarea bazelor de tratament trebuie să țină cont de acest lucru. Apele termale se uzează terapeutic; dacă au trecut 3 ore, apa a fost vînturată prin mișcări, ea se degradează, ea trebuie împropătată.

O altă problemă care cred că trebuie s-o avem în atenție: **protecția surselor și exploatarea rațională a lor.** Cred că la ora aceasta, în „Felix” și în „1 Mai”, nu există cea mai mare grijă sub acest aspect. Există încă dereglări în ceea ce privește exploatarea, manipularea izvoarelor. Există încă o foarte mare cantitate de apă care se pierde, fiind aruncată la canal, iar alta complet nefolosită. De asemenea, în jurul izvoarelor nu

există întotdeauna protecția cea mai corespunzătoare; se permite organizarea de campinguri, corturi etc. care atît sub aspectul protecției sanitare cît și din alte puncte de vedere, afectează integritatea medicală a apei geotermale. S-a discutat și la dezbaterea trecută ca și în alte rînduri: este foarte indicat ca „Felix” să rămînă așa cum este de veacuri, o zonă de tratament. Desigur, aceasta nu înseamnă că nu trebuie găsite utilizări corespunzătoare energiei geotermice care rămîne în afara folosirii respective. Mă gîndesc la ceea ce se face deocamdată, și anume la preîncălzirea apei menajere. Și consider, de asemenea, că apele uzate terapeutic, care mai dispun de o cantitate de căldură, ar putea avea utilizări foarte folositoare pentru „Felix”; de exemplu aici lipsește o seră cu flori, este o adevărată problemă în „Felix” să găsești o floare; este adevărat, există o seră la Complexul U.G.S.R., dar este foarte mică; nici pe departe nu acoperă cerințele în acest sens.

Și acum, cîteva probleme în legătură cu județul nostru. Cred că în municipiul Oradea ar fi deosebit de importantă problema folosirii apei termale, și aici aș sublinia în mod deosebit valoarea socio-economică a faptului. De exemplu, un bolnav care a făcut o fractură nu este neapărat nevoie să fie internat la „Felix”, ci ar putea fi recuperat în bune condiții chiar la Oradea, în condiții similare cu cele de la „Felix”. La Marghita s-a creat un astfel de centru, sau mai bine zis un nucleu de tratament balnear și de recuperare, care rezolvă cu mult succes la ora aceasta recuperarea post-spital. Foarte puțini bolnavi vin din Marghita să solicite direct tratamentul nostru; marea majoritate a lor profită de condițiile create local. Chiar și acolo unde nu există posibilități atît de largi ca la Oradea, dar unde există resurse de ape geotermale, se pot asigura, prin grija și înțelegerea consiliului popular, un bazin, cîteva cabine, unde sub controlul chiar al medicului de dispensar, s-ar putea face tratamente corespunzătoare. De exemplu există o asemenea sursă la Salonta. Menționez și faptul că în județul nostru, în afara apelor cu caracter pur termal, mai sînt și alte ape valoroase — la Tinca, la Husasău de Tinca etc., care practic ne oferă posibilitatea să aprofundăm aproape toate profilurile, atît digestive cît și metabolice.

Constantin Corici. Și în județul Timiș, începînd cu anul 1978, au fost începute lucrările în vederea valorificării apelor geotermale. Am ajuns ca, — într-o perioadă foarte scurtă, zicem noi, de doi ani și jumătate — în prezent să fie utilizate cam 12,2 G.cal/h, astfel că ocupăm locul doi după județul Bihor. Realizăm o economie de circa 41—42 t combustibil convențional pe zi, situîndu-ne tot pe locul doi după județul Bihor. Din discuțiile pe care le-am purtat cu tovarășii din conducerea I.F.L.G.S. și conducerea Ministerului Geologiei, urmează ca în programele pentru acest cincinal, avînd în vedere și rezervele de ape geotermale estimate pentru județul Timiș, să fim chiar **principalul** județ din țară în ceea ce privește utilizarea apelor geotermale.

Vă informăm că în prezent se utilizează un număr foarte mic de sonde din cele existente, nu atît datorită faptului că Ministerul Geologiei nu ar fi făcut eforturi pentru a pune la dispoziția utilizatorilor acest potențial caloric al apelor geotermale, ci datorită faptului că, în general, lucrările de foraj nu sînt corelate cu lucrările privind investițiile la beneficiar. Sînt mai multe unități care poartă răspunderea acestei situații: realizarea lucrărilor a fost întîrziată din cauza constructorului, întîlnim și cazuri în care unitățile nu au deschis finanțarea pentru lucrările de investiții etc. Tocmai pornind de la asemenea elemente, cred că trebuie mai bine asigurată coordonarea problemelor de utilizare a apei geotermale.

Noi considerăm că pentru actualul cincinal, în județul nostru este bine ca amplasarea sondelor să se facă avînd în vedere și problema declinului amintit aici; la sonda 4607 din județul Timiș, debitul este de 22 l/s, este vorba de comuna Lovrin, iar în aceeași comună, la 3 km distanță, unde sînt date în exploatare încă două sonde, debitul este la una de 14 l/sec., iar la alta de 15 l/sec. etc. Ca urmare este deosebit de actuală problema găsirii unor soluții de reinjecție a apei în sol, chestiune la a cărei rezolvare cred că este necesar să-și aducă contribuția toți factorii care, într-un fel sau altul, au preocupări și competențe în domeniul apelor geotermale. Noi considerăm că rezultatele obținute pînă acum sînt bune și sîntem de părere că în perioada ce mai rămîne din actualul cincinal se va ajunge la o concluzie, odată cu omologarea rezervelor, și în ceea ce privește declinul zăcămintelor.

În ce privește utilizarea apei geotermale, se ridică cel puțin două aspecte și anume: utilizarea la obiective deja existente și utilizarea la obiective noi. În prezent, în țară, **nu există un proiectant specializat în ce privește utilizarea apelor geotermale.** S-au făcut diferite încercări, de către diverse unități, instituții și ministere. Cred că nu ne putem permite să dispărăm forțele; ar trebui să se stabilească pe profile, pentru agricultură, agrement, turism, cine anume face proiectele pen-

tru utilizarea apei geotermale, mai concret, sarcinile care revin întreprinderii de foraj și lucrări geologice speciale. Mă refer la faptul că unități agricole — cum este și cazul Cooperativei agricole de producție Tomnatic, care are o suprafață de 14,5 ha sere — nu au — și nici nu pot să aibă — personal de specialitate care să realizeze toate lucrările pe care le necesită utilizarea apelor geotermale. În prezent s-a stabilit ca întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale să asigure apa geotermală la circa 20—30 m de la gura sondei. Dar mai sînt și alte sonde, care emană și gaze, care ar putea fi utilizate și care, din păcate, se pierd în aer, pentru că beneficiarul nu are posibilitatea, — mai bine spus nu știe cum — să le utilizeze. În ceea ce privește deversarea apelor geotermale, nu există, așa cum s-a arătat și aici, o soluție globală. Această problemă nu e rezolvată decît în unele locuri. În județul Timiș nu avem o soluție globală pentru deversarea acestor ape, doar recent am găsit o soluție ale cărei rezultate se vor vedea în cursul acestei ierni.

La ora actuală, din totalul de 25 ha sere ce le avem în județ, nici jumătate nu folosesc apa geotermală. Credem că în anul viitor le vom putea da integral în folosință, vom putea realiza acest lucru numai din momentul în care vom cunoaște clar situația — anume cînd începe declinul. Credem că ar fi mai bine ca, pe lângă aceste ape geotermale, cel puțin pentru perioada imediat următoare, de cîteva ani, să se poată păstra și cotele pentru gaze naturale sau combustibil de calorifer, pentru că altfel vom ajunge în situația că nu le vom putea utiliza, ori neutilizînd într-o iarnă serele, va trebui să trecem la demolarea lor. Deci propun să nu se treacă imediat la reducerea cotelor de combustibil pentru unitățile care trec la utilizarea apei geotermale, pînă cînd nu se stabilește exact care sînt posibilitățile reale ale zăcămintului respectiv și care sînt perspectivele acestuia.

Maria Popescu. Întrucît utilizarea apelor geotermale în sere este la începutul ei, poate că e bine, cum spuneai dv., să se mențină o scurtă perioadă repartițiile de combustibil convențional. Călea cea mai rațională pare însă să fie recurgerea la soluțiile avansate de tovarășul Bîneșlean, între care **utilizarea altor forme de energie în completarea energiei geotermale,** cum ar fi biogazul, energia solară și energia reziduală din industrie etc.; utilizarea concomitentă a mai multor surse este mult mai inteligentă și infinit mai economică. După cum știți, ceea ce urmărim noi, în primul rînd, este eficiența economică. Soluțiile experimentate în județul Bihor nu sînt nici foarte costisitoare și fiind rațional concepute sînt de natură să prevină eventualele riscuri de epuizare.

În ceea ce privește problema ridicată aici, a declinului apelor geotermale, eu cred că trebuie să avem în vedere faptul că în condițiile actuale de criză, chiar dacă utilizăm o sursă de apă geotermală o perioadă relativ scurtă, de 10 ani, aceasta înseamnă foarte mult, pentru că în acești 10 ani putem contribui la reducerea consumului de petrol și cărbune, a importului de petrol, lucru important în condițiile creșterii dificultăților de exploatare, ale creșterii prețurilor și dobînzilor pe piața mondială.

Constantin Corici. Eu mă refeream la păstrarea cotelor de combustibil convențional pentru 1—2 ani, pînă cînd reușim să punem integral în funcțiune capacitatea respectivă. Am ascultat și eu cele spuse de tovarășul Bîneșlean și din cele spuse de dînsul reieșea că doresc să ajungă pînă acolo, încît serele să fie încălzite cu surse de energie neconvențională în proporție de 30 la sută. Scopul nostru este ca **întreaga suprafață de sere amintită, 10 ha la Lovrin și 14,5 ha la Tomnatic, să o încălzim cu energie geotermală.**

În județul nostru mai sînt și alte realizări în ceea ce privește utilizarea formelor de energie neconvențională. Începînd din acest an, un număr de 445 apartamente din Timișoara sînt încălzite cu energie solară, respectiv apa caldă menajeră se asigură pe această cale. De asemenea, am introdus această formă de energie și la un combinat de creștere și îngrășare a porcilor. La solicitarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie am inițiat un program pentru crearea de centrale eoliene pentru unități agricole din județul Timiș; la Jimbolia a fost concepută și o instalație de uscarea a produselor ceramice, pe bază de energie solară. În cîteva localități din județul nostru a fost experimentală o instalație de producere a biogazului. Toate aceste acțiuni exprimă preocupări hotărîte pentru utilizarea formelor de energie neconvențională.

Avem preocupări și în ceea ce privește utilizarea mai largă a energiei apelor geotermale: în sensul de a le utiliza nu numai pentru sere, ci și la încălzirea solarilor, ținînd seama că după ce au fost utilizate în sere au o temperatură de cca. 50° — mai departe vrem să le dăm la gospodăriile populației din zonă. Nu mergem pe ideea de a construi baze de agrement, pentru că aceasta este forma cea mai ineficientă, din punct de vedere economic.

Consemnări

ÎNVĂȚAREA ȘI DECALAJUL UMAN

„ORIZONTUL FĂRĂ LIMITE AL ÎNVĂȚĂRII“, sub semnătura lui Mircea Malița, James W. Botkin și Mahdi Elmandjra, marchează un punct de cotitură în linia urmată de proiectele lansate de Clubul de la Roma: dacă inițial acestea s-au axat pe tema „limitelor exterioare“ ale creșterii materiale, noua lucrare atacă „limitelor interioare“, cele care există în noi înșine și sînt încărcate de un potențial de dezvoltare fără precedent.

Aurelio Peccei, în „Cuvîntul înainte“, subliniază că scopul proiectului este aducerea în prima linie a două întrebări, corelate între ele, de o importanță covârșitoare pentru supraviețuirea și dezvoltarea omenirii. Prima se referă la decalajul uman, destul de mare și periculos în prezent, dar care este sortit aproape inevitabil să se adîncească încă și mai mult. A doua întrebare este aceea dacă tendințele actuale pot fi controlate și decalajul eliminat înainte ca homo sapiens să fie victima unei sorți tragice și groțesti. După părerea sa, în termeni generali, omenirea, deși aparent mai merge înainte, de fapt pierde teren și trece printr-o perioadă de declin cultural, spiritual și moral, dacă nu și existențial, transformînd în felul acesta decalajul într-o prăpastie. De aceea, în viziunea lui A. Peccei, însăși „criza omenirii“ apare ca provenind din „decalajul uman“. El pledează pentru „...a așeza din nou omenirea pe un drum ascendent. Astfel, este necesară o activitate nouă, cu totul diferită, comparabilă, dar superioară celei care a împins lumea pe calea progresului. Punînd accent pe oamenii înșiși, această activitate trebuie, de fapt... să fie îndreptată spre dezvoltarea capacității lor latente, ascunse, de înțelegere și învățare, în așa fel încît mersul evenimentelor să fie pînă la urmă controlat“. (Orizontul fără limite al învățării, Ed. pol. 1981, p. 12).

Cei trei coautori, accentuînd asupra aspectului uman al problematicii globale, arată că în condiția umană au survenit cîteva schimbări fundamentale, în legătură cu suprapopulația globului, discrepanța dintre Nord și Sud, extinderea cursei înfîmărilor, capacitatea de supraîncălzire nucleară atîngînd niveluri absurde, limitarea resurselor, degradarea rapidă a pădurilor tropicale aducătoare de ploaie, înaintarea deșerturilor și stingerea accelerată a florei și faunei sălbatice etc., iar complexitățile „clasice“ a problemelor i se suprapune o complexitate nouă, „de gradul doi“ — provenind în special din caracterul progresului științific și tehnic. Proiectul pledează pentru cîteva orientări noi în probleme noi sau în probleme vechi care — în actualul context global — trebuie să fie privite din perspective noi: a) tehnologia trebuie pusă în slujba omenirii și nu omenirea în slujba tehnologiei; b) deplasarea accentului de la problemele materiale, fizice către problemele cu caracter cultural, social și politic; c) căutarea unor noi indicatori sociali și a unor noi criterii pentru verificarea și aprecierea importanței problemelor globale.

În cadrul acestor consemnări ne vom opri în special la cîteva din semnificațiile conceptelor pe care le lansează proiectul. Chiar dacă acestea nu sînt în multe cazuri cuantificate (sau cuantificabile), chiar dacă unele concepte — cum este învățarea — sînt interpretate într-o manieră excesiv de extinsă, iar altele — cum este „decalajul uman“ — s-ar cere în continuare precizate, chiar dacă s-ar putea aduce și alte obiecte terminologice și conceptelor descrise, toate acestea nu pot umbri efortul creator al coautorilor pe linia lansării unor termeni noi, care, așa cum pe bună dreptate s-a subliniat la dezbaterile de la Salzburg din 1979, sînt „contagioși“, comunicarea acestora fiind lipsită de dificultăți, iar unele noțiuni, ca de pildă învățarea anticipativă și învățarea participativă — sînt operaționale prin ele însele.

Înainte de a ne ocupa de cîteva din termenii-cheie ai proiectului, vom consemna unele din semnificațiile metodologice de ansamblu. În primul rînd, merită a fi reținută teza autorilor că ceea ce îndeobște este acceptat a se aplica la indivizi este aplicabil, în mod specific și la societate; creșterea este de pe acum nu numai recunoscută, dar și supralicitată în accepțiunea ei societală (mai ales ca creștere economică); învățarea „societală“ se va impune sub imperiul necesităților, iar proiectul discutat aci, sîntem siguri, va avea un rol de primă importanță în a o consacra în plan conceptual. După cum s-ar putea afirma că multe din noțiunile tradițional aplicate la nivel societal — macro sau micro — s-ar putea trata și în planul individului — să ne referim, de pildă, la armonizarea optimizărilor.

În al doilea rînd, prezintă un interes deosebit că autorii nu se rezumă la a pleda pentru depășirea opticilor fragmentare, reducționiste, dar prin categoriile fundamentale ne dau un exemplu de depășire practică a frontierelor tradiționale. „Pentru cei trei coautori acest proiect a fost un laborator de încercare a toleranței reciproce, a comunicării internaționale și a urmăririi universalității în cadrul unor diferențe ireductibile. Aparținînd unor culturi diferite, familiarizați cu realitățile sociale cunoscute drept Est, Vest, Nord și Sud, am învățat cît de important este să ascultăm argumente noi și să părăsim perspectivele stricte ale disciplinelor în care s-a format fiecare dintre noi“¹⁾ (p. 174). Teză cu largi rezonanțe și implicații, necesitatea „consensului asupra unui număr minim de valori universale“ are un ecou aparte în economie. Știința economică este parcelată de numeroase frontiere trasate pe criterii de discipline academice, sisteme de valori, școli ideologice, orientări statale naționale etc., cu concepte utilizate în accepțiuni atît de diferite, în timp ce socializarea crescîndă a vieții economice și „mondializarea“ numeroaselor aspecte ale acesteia, accentuează necesitatea unui consens asupra unui număr minim de noțiuni și categorii economice, care să deschidă calea unui sistem categorial cu vocație universală; sînt semnificative din acest punct de vedere „aproprierile“ din statistică și din compartimentul metodelor și tehnicilor de cercetare economică. Pășind în sfera teoriei economice vom constata că cu cît înaintăm de la nivelul tehnico-economic către cel social propriu-zis, cu atît elementul ideologic trage mai greu în balanță, însăși atingerea consensului vizînd adînc dialectica dintre știință și ideologie. Se poate afirma că odată „profesionalizarea“ cercetării economice se produce nu o dezideologizare, ci o accentuare a acesteia, dar în forme mai subtile și cu mutarea centrului de greutate din sfera descrierii, a explicării cauzelor, genezei, naturii către sfera soluțiilor la problemele abordate. Elementul ideologic este prezent și în problematica globală și a face abstracție de aceasta ar însemna să cazii în mrejele „ideologiei dezideologizante“.

Dar dacă este adevărat, că atingerea consensului în sfera teoriei nu poate fi imaginată în termenii ignorării ideologiilor nu este mai puțin adevărat, că dimensiunea ideologică nu înseamnă nici imposibilitatea dialogului și nici imposibilitatea „consensului asupra unui număr minim de valori universale“ și în acest ultim punct găsesc o contribuție concretă a lucrării comentate, de mare valoare umanistă și gnoseologică.²⁾

CONCEPTUL-CHEIE AL PROIECTULUI este acela de decalaj uman, care este definit în repetate rînduri și sub multiple unghiuri pe întreg parcursul cărții: „deși foarte avansați în multe alte domenii, bărbații și femeile din zilele noastre nu sînt capabili încă să înțeleagă pe deplin sensul și consecințele acțiunilor lor. Neînțelegînd mutațiile pe care le provoacă în mediul natural, în conjurător și în propria lor condiție, ei intră tot mai mult în conflict cu lumea reală“: „distanța care există între complexitatea crescîndă și capacitatea noastră de a-i face față“; „o dihotomie între complexitatea crescîndă a operei noastre proprii și dezvoltarea, ce rămîne în urmă, a propriilor noastre capacități“ etc.

¹⁾ În același sens, se cere a fi menționat faptul că pe lângă cei trei coautori propriu-zis, proiectul este rodul unei participări de substanță a încă cel puțin trei cercuri de coautori. Primul, cel mai larg, este format din numeroase personalități din cele mai diverse țări ale lumii aparținînd unor culturi, convingeri filozofice diferite, precum și instituții de cercetare și învățămînt din diverse țări ale lumii; al doilea, sînt cei 150 de participanți la dezbaterile de la Salzburg, iunie 1979, care și-a desfășurat lucrările pe trei ateliere de lucru și care a luat în discuție textul inițial al lucrării, multe dintre comentariile și sugestiile făcute în timpul acestor întîlniri fiind ulterior incluse în textul final; al treilea, cele trei echipe care au lucrat concomitent la București, Cambridge și Rabat.

²⁾ Desigur, aceasta nu înseamnă că nu pot fi discutate în continuare observațiile făcute în dezbaterile atelierului II al Conferinței de la Salzburg (presedinte Adam Schaff), după care „contextul social-politic al învățării nu este suficient de prezent în raport... deosebit de important, dar absentă în mod curent este „voința social-politică“. Această absență reprezintă pentru învățare o problemă mai importantă decît capacitatea de a face față complexității citate în raport“. De reținut că aceste observații au fost făcute la textul inițial al raportului, de care cei trei coautori au ținut cont la pregătirea textului final.

Vom reveni asupra modului în care acest concept central este susținut și se înlănțuie cu alte concepte conexe și derivate. Ne-am permite acum o singură remarcă: ideea după care decalajul uman ar fi mai accentuat în țările dezvoltate din punct de vedere economic (vezi de pildă, p. 122, 178 și altele) s-ar cere mai atent discutată.

Decalajul uman, indiferent dacă-l privim ca raport, dihotomie, distanță etc., cuprinde doi termeni: pe de o parte — complexitatea „de ordinul doi”, pe de altă parte — capacitatea de a o stăpîni.

Complexitatea izvorită din progresul științific este generată prioritar doar de câteva țări dar ea are o irradiație universală, statele în curs de dezvoltare fiind și ele direct implicate în urmările ei negative (de pildă, armele de exterminare în masă, tehnologiile dezumanizante, distrugerile de habitat, consumul excesiv al resurselor naturale etc., etc.). Cît privește capacitatea de a controla complexitatea „de ordinul doi” ea este legată nu numai de individ, ci mai ales de colectivitățile național-statele; și evident, diferă mult de la o țară la alta în funcție tocmai de nivelul de dezvoltare economică, tehnologică, științifică, de însăși răspîndirea învățămîntului. Din acest punct de vedere „decalajul uman” este nu atît individual cît mai ales societal.

Se poate afirma că datele conținute în textul proiectului arată discrepanțe în domeniul „decalajului uman” care cu greu ar putea fi interpretate ca fiind de sens contrar celor economice.³⁾

IN STRINSĂ LEGĂTURĂ cu „decalajul uman” este conturat conceptul de **învățare**, ca atitudine atît față de cunoaștere, cît și față de viață, ca proces de pregătire pentru a face față unor situații noi.

Autorii disting două tipuri fundamentale de învățare: învățarea de menținere și învățarea inovatoare. Învățarea de menținere este „achiziția de norme, metode și reguli fixe pentru a face față unor situații cunoscute și recurente... acest tip de învățare este menit să asigure funcționarea unui sistem existent sau a unui mod de viață stabilit. Învățarea de menținere este și va continua să fie indispensabilă pentru funcționarea și stabilitatea oricărei societăți” (p. 26—27). Învățarea inovatoare este „acel tip de învățare care poate aduce schimbare, reînnoire, restructurare și reformulare de probleme”, „un tip de învățare care să pună accentul mai mult pe crearea de valori decît pe simpla lor conservare” (p. 27—29).

Învățarea de menținere este în primul rînd analitică, valorile pe care se sprijină sînt date și recunoscute, în timp ce atributele principale ale învățării inovatoare sînt integrarea, sinteza, lărgirea orizontului și condensarea tuturor caracteristicilor ei transdisciplinare. Pe de altă parte, învățarea de menținere creează de obicei soluții a căror validitate este confirmată de autoritatea științifică și administrativă care le-a generat, în timp ce o premisă-cheie a învățării inovatoare este că soluțiile propuse sînt judecate înainte de a fi adoptate. Într-un caz istoria joacă un rol preponderent, în celălalt învățarea din viitor este mai importantă chiar decît învățarea din trecut. În timp ce învățarea de menținere este adecvată situațiilor complexe provenind în special din sistemele naturale și din raporturile omului cu natura, învățarea inovatoare este menită să stăpînească o complexitate „de ordinul doi”, adică produsă de acțiunile umane și de sistemele făcute de om și reprezentată de o lume a culturii, a civilizației și a produselor artificiale ale omului.

Conceptul de „învățare inovatoare” este atît de important în economia lucrării încît autorii subliniază: „scopul principal

3) Ajungînd la acest punct nu putem să nu evidențiem relevanța excepțională a datelor utilizate. Acestea ne arată însă că decalajele în domeniul cheltuielilor pentru învățămînt sînt de cîteva ori mai mari decît decalajul economic; 60% din populația lumii are numai 6% din cheltuielile mondiale alocate școlilor publice. Pentru decalajul uman este, de asemenea, important de reținut și faptul că 37 de țări, reprezentînd numai 30% din populația globului dețin 91% din totalul oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor, în timp ce 115 țări, reprezentînd peste două treimi din populația lumii posedă circa 9% din acest personal calificat. La aceasta se adaugă și cheltuielile mondiale pentru știință și tehnologie, în care partea țărilor industriale din Nord reprezintă 95%, iar cea a celor din Sud numai 5%, raport agravat la rîndul lui de „exodul de inteligență”, care costă anual țările în curs de dezvoltare pînă la 4,5 miliarde dolari. Potențialul de învățare umană este risipit prin analfabetism, care la rîndul lui adăunește decalajul uman. Distingem 4 forme de analfabetism: 1) analfabetismul propriu-zis, „primar”, cuprindea în 1980, după estimările UNESCO, 820 000 000 adulți (exact 1/5 din populația totală a lumii); 2) analfabetismul funcțional (incapacitate de a scrie și citi suficient de bine pentru a solicita o slujbă); 3) analfabetismul „științific” rezultat din modul abstract de predare a științei, rupt de aplicațiile ei în lumea muncii. Analfabetismul „funcțional” și „științific” este caracteristic țărilor dezvoltate, dar, evident sînt trepte derivate ale celui primar, concentrat în țările în curs de dezvoltare. 4) Doar cea de-a patra formă de analfabetism ar putea veni în sprijinul discutației tezei a unui decalaj uman mai mare în țările dezvoltate; este vorba de analfabetismul care se referă la acei oameni din țările dezvoltate sau în curs de dezvoltare care sînt evident incapabili de a înțelege etica cea mai simplă.

al acestui raport este inițierea unei dezbateri cu privire la învățare și la viitorul omenirii axată pe conceptul de învățare inovatoare și pe caracteristicile ei fundamentale” (p. 29—30).

Anticiparea și participarea creatoare sînt la rîndul lor frăsăturile fundamentale ale „învățării inovatoare”.

Anticiparea este definită prin contrapunerea ei adaptării; în timp ce adaptarea sugerează o ajustare reactivă la presiunea externă, anticiparea implică o orientare care pregătește pentru posibile evenimente neprevăzute și ia în considerare alternative viitoare de perspectivă îndelungată. Tehnicile ei sînt prognoza, simularea, scenariile și modelele. Scopul ei este să ocrotească societatea de traumatismul învățării prin șoc, ea pune accent pe viitor, nu numai pe trecut, utilizează imaginația, dar se bazează pe fapte concrete.

Participarea creatoare se concentrează pe identificarea, înțelegerea și reformularea problemelor, iar dreptul de a participa se cere a fi însoțit de îndatorirea de a accepta responsabilitățile pe care le implică. Ea are în miezul său demnitatea umană, care deși poate să aibă pentru diferite persoane diferite sensuri, autorii o circumscriu în trei dimensiuni: a) respectul acordat omenirii în ansamblu; b) respectul reciproc între indivizi aparținînd unor societăți diferite din punct de vedere cultural; c) respectul față de sine însuși.

Autorii fac o distincție interesantă între noțiunile de învățare și învățămînt, prima incluzînd-o pe cea de-a doua, dar și alte metode mai puțin formale, ca educația în familie, în grup, munca și jocul, mijloacele de comunicare — factori importanți și uneori predominanți de învățare; în plus, în cazul învățării apare un element calitativ și anume conceptul de „învățare societală”.

Ocupîndu-se de învățămîntul propriu-zis, autorii constată că o metodă caracteristică învățămîntului în multe școli este **transmiterea** cunoștințelor „direct din raftul bibliotecii”, ceea ce nu dezvoltă capacitatea de judecată critică — condiție de bază a stăpînirii complexității și incertitudinii crescînde. Ei scriu că majoritatea manualelor școlare sînt un model de ilustrare a unei poziții necritice: „în științele naturii, de exemplu, geneza și limitele descoperirilor științifice sînt rareori descrise. Textele se rezumă la prezentarea a ceea ce credem că știm, dar ignoră cu desăvîrșire ceea ce ar trebui să știm” (p. 60). Putem adăuga că nici manualele de științe sociale nu se prezintă mai bine. Dacă ar fi să vorbim sub acest aspect de manualele universitare de economie politică, cu toate succesele înregistrate, ele continuă în cele mai multe cazuri, să prezinte linear sistemul de categorii, fără „zig-zag”-urile în timp prin care s-a ajuns la el, fără confruntările punctelor de vedere coexistente actualmente, fără preocuparea necesară pentru instrumentele și tehnicile de investigație, fără conturarea tendințelor de viitor în știința respectivă, ca să nu mai vorbim de neglijarea orizonturilor interdisciplinare.

În același timp, dorim să subliniem că exigențele interdisciplinarității, cu deplină temei accentuate în carte, impun luarea în considerare și a „opticii economice”, atît de intens prezentă în remarcabilele prefete ale lui Mircea Malița la „Al doilea raport către Clubul de la Roma” (Ed. politică, 1975) și la recenta traducere a Raportului Bariloche (Ed. politică, 1981).

Desigur „optica economică”, conceptele economice, nu trebuie interpretate în sens îngust. Dezvoltarea, spun pe bună dreptate autorii, nu mai poate fi definită doar în termenii creșterii economice, preocuparea pentru creșterea produsului național brut este în prezent egalată, dacă nu și depășită, de importanța ce se acordă problemelor distribuției, identității culturale și dezvoltării sociale și umane. Dar, „produsul național brut”, el însuși, va putea îngloba rezultatele activității în domeniul social și uman — propuneri interesante în acest sens au și fost făcute tocmai din partea științelor economice și tot economistii au avansat și interesante argumente în favoarea înlocuirii „produsului național brut” cu „fericirea națională brută” (vezi lucrările lui Nicolae Georgescu Roegen și unele referate la ultimul Congres mondial de științe economice, Mexic 1980).

Totodată, este evident că învățarea inovatoare nu va putea avea alt suport material tragic decît un înalt nivel de dezvoltare economică, o creștere economică optimală a cărei fază constituitivă determinantă va deveni însăși cercetarea științifică. Se poate adăuga și faptul că instrumente importante ale transpunerii în practică a dezideratelor învățării inovatoare se forjează și în „atelierul de unelte” al științei economice: de nădejde unul din sensurile cele mai profunde ale restructurărilor actuale din știința economică este închegarea unui instrumentar eficient de prefigurare a ciclului economic nu numai pentru perioade scurte, ci și medii-lungi, ceea ce ar putea contribui la

Tudorel POSTOLACH*

(Continuare în pag. 27)

PREOCUPĂRILE gînditorilor marxști pentru metodă în cercetările sociale au cîștigat în substanță pe măsura creșterii valului revoluționar al mișcării muncitorești, a clarificării și maturizării politico-ideologice a partidului comunist, și aflului de forțe intelectuale spre mișcarea revoluționară. Pornind de la învățămintele materialismului dialectic și istoric, gînditorii revoluționari autohtoni din perioada interbelică au supus astfel realitatea socio-economică românească unor tot mai profunde investigații statistice și sociologice*). În acest scop, a fost necesară culegerea și prelucrarea unui volum cît mai mare de date, fapte ; gînditorii, economiștii aflați pe pozițiile clasei muncitoare au apelat tot mai mult — și cu folos științific — la anchete sociologice, din care — cum arăta social-democratul Ion Clopoțel — „s-au desprins adevăruri ce nu s-ar fi lăsat altfel niciodată relevate“!).

Continuînd tradițiile sociologice socialiste ale lui C. Dobrogeanu-Gherea, în perioada interbelică, cugetătorii marxști de prestigiu ca L. Pătrășcanu, P. Constantinescu-Iași, Eugen Rozvan, Petre Bejenaru, Miron Constantinescu și alții au întreprins investigații prețioase, care le-au permis reliefaarea mai pregnantă a unor tendințe ale economiei românești, ale situației clasei muncitoare și țărănimii. Încă în 1926, P. Constantinescu-Iași aprecia necesitatea unor demersuri sociologice în cercetările sociale subliniind că „pentru a ne da seama exact de adevărul istoric, nu numai că nu trebuie să neglijăm, ci

Tradiții progresiste ale gîndirii economice românești (1)

să dăm locul de cînstudiului sociologic în toate perioadele și fragmentele naționale ale istoriei“2).

Se știe că una din problemele-cheie ale economiei românești, a cărei cunoaștere mai exactă necesita ample investigații sociologice, era problema agrară. Deformarea imaginii reale a acesteia în optica burgheză trebuia corectată de gînditorii marxști. „Satul — scria V. Munteanu — e privit din tren sau din automobil. Țăranul e cunoscut din conversații. Peisajul economic și social e apreciat după felul de judecată al fiecărui intelectual... Teorii și judecăți apriori cite vrei, lipsind esențialul — documentarea asupra realității“3). Astfel, în vederea clarificării, pe baza cunoașterii temeinice, de facto, a problemei agrare, în 1924, Partidul Comunist Român a inițiat o amplă analiză sociologică vizînd modul de desfășurare și consecințele reformei agrare din

1918—1921. În apelul Secretariatului C.C., apel intitulat „Către toți membrii Partidului Comunist“, era publicat chestionarul care a prefațat această analiză și care cerea răspunsuri la următoarele situații : cît pămînt s-a expropriat în localitate și cît a mai rămas proprietarului ; ce fel de rușfaturi se cer (cum se fac muncile agricole : în bani, în dijmă și cu ce preț) ; ce salarii se plătesc slugilor și argaților ; ce plătește țăranul către stat și către comună pentru un pogon de pămînt ; ce rușfaturi și bacșișuri dă primarului, jandarmilor, agronomilor, percepătorilor ; ce dobîndă plătește la banii împrumutați ; cum și prin cine vinde țăranul cerealele ; cum își procură lemne, sare, petrol etc.“4).

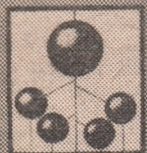
Materialul documentar rezultat a servit pentru cunoașterea mai profundă a realităților satului românesc, fiind folosit în abordarea mai realistă a esenței și soluției problemei agrare. Se resimte această necesitate întrucît, după cum se știe, cu puțin timp înainte, în problema agrară, ca urmare a unor influențe din afară, unele documente de partid inseraseră o soluție greșită și nepotrivită momentului istoric și realității românești — „naționalizarea pămîntului“. Iar această teză trebuia corectată, în primul rînd, în lumina realităților românești.

În literatura economică a epocii, comuniștii, socialiștii și social-democrații au acordat o atenție constantă problemei agrare și îndeosebi descifrării consecințelor reformei din 1918—1921,

FIȘE

IOAN MIHUȚ

BAZELE CONDUCERII ÎNTEPRINDERII

Editura Dacia

● Lucrarea „BAZELE CONDUCERII ÎNTEPRINDERII“, volum tipărit recent la Editura „Dacia“ din Cluj-Napoca, sub semnătura lui Ioan Mihuț, se integrează în preocuparea largă ce se manifestă pe planul cercetării economice pentru problemele conducerii în economie, preocupare stimulată cu deosebire prin generalizarea acțiunii noului mecanism economico-financiar. Autorul a urmărit să ofere o imagine cuprinzătoare, dinamică, asupra procesului de conducere deopotrivă la nivel macro și microeconomic, evidențiind mutațiile calitative înregistrate în

practica de conducere a economiei naționale, progresele consemnate pe plan mondial și insistînd îndeosebi asupra problemelor conducerii întreprinderii. În cuprinsul cărții se procedează la o etapizare a evoluției sistemului de conducere a întreprinderilor românești. Proiectînd o viziune sistemică asupra științei conducerii volumul evidențiază, totodată, originalitatea concepției noastre asupra mecanismului și metodelor de conducere modernă a proceselor economice, pune în lumină valoarea teoretică, totodată, originalitatea conducerii muncitorești și autogestivității economico-financiare. Prin demersul teoretic pe care îl propune prin referințele cu caracter metodologic și practic, volumul oferă o imagine detaliată, cuprinzătoare deopotrivă asupra procesului de conducere a întreprinderilor moderne cît și a profilului conducătorului pe care îl pretinde o astfel de întreprindere. Prin informațiile pe care le conține, lucrarea menționată dobîndește atributele unui instrument de lucru destinat cadrelor de conducere, tuturor economiștilor.

Planificarea centrală și mecanismele pieței

● Adaptarea continuă a sistemului de conducere și organi-

zare a economiei la exigențele ce izvorăsc, deopotrivă, din asigurarea pe plan intern a unui echilibru al dezvoltării și din schimbările ce survin la nivelul economiei mondiale constituie o legitate cu caracter obiectiv ; din această optică, economia R.P. Chineze ar prezenta — potrivit opiniei exprimate de He Jianzhang în articolul „BASIC FORMS IN THE SOCIALIST ECONOMY“ publicat în numărul din ianuarie a.c. al revistei „China Reconstructs“ — două trăsături principale : a) coexistența mai multor forme de economie — de stat, colectivă și individuală, unde prima formă deține ponderea ; b) lărgirea ariei de manifestare a mecanismului pieței. De altfel, se arată în articol, îmbinarea cît mai elastică a caracterului planificat cu cel specific pieței se vedește a fi, în plan practic, aspectul cel mai dificil de soluționat. Potrivit concepției economiștilor chinezi, asigurarea unui plan economic flexibil ar presupune cîteva condiții importante. Prima se referă la asumarea unor sarcini de plan realiste, dimensionate riguros în funcție de resursele existente. Celelalte condiții au în vedere, susține H. J., punerea la dispoziția statului a unor rezerve — financiare și materiale — precum și asumarea de către acesta a dreptului de decizie în ce privește investițiile de interes național ; dreptul

statului de a iniția reforme administrative și a decide, în anumite limite, asupra structurii producției, asupra însăși existenței întreprinderilor ; mutarea accentului de pe funcția strict normativă a planificării centrale pe cea de orientare și îndrumare, întreprinderile urmînd a-și alcătui planul propriu de activitate în raport cu obiectivele macroeconomice stabilite și cu cerințele pieței — interne și externe.

Informarea științifică și tehnică

● Cunoscută pentru progresele realizate în domeniul tehnologic Japonia își propune, în pragul deceniului nouă, trei obiective importante. După cum arată Kasuo Matsumoto în articolul „LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE ET TECHNIQUE AU JAPON : OBJECTIFS ET MOYENS MIS EN ŒUVRE — articol publicat în revista „Industries et techniques“ și reproduș în numărul 1744 al publicației „Problèmes Economiques“ — acestea sînt : consolidarea realizărilor obținute pe plan tehnologic, formarea unei largi categorii de oameni inventivi și punerea în practică a unui ansamblu de măsuri capabile să asigure independența tehnologică a țării. Un element principal al strategiei amintite, opinează K. M., îl constituie și per-

pentru a putea astfel formula o tactică justă a luptei de clasă în mediul rural, pentru progresul social și îmbunătățirea situației țărănimii. Dezlegări științifice și realiste, pe baza unor minuțioase cercetări statistice și sociologice sînt legate de numele lui Lucrețiu Pătrășcanu, care încă din 1924-1925 elaborează numeroase și pertinente studii agrare.⁵⁾

În aceste lucrări, Pătrășcanu susținea cu justețe ideea potrivit căreia problema agrară a continuat să rămînă nerezolvată și după reforma din 1918-21, deși aceasta „a constituit un moment de cotitură în dezvoltarea țării”; proprietatea funciară fiind încă puternică, soluția rezolvării problemei trebuia să se înscrie în coordonatele unei noi reforme, cu un caracter mai democratic și care să creeze premise noi economice și sociale, esențiale, pentru progresul agriculturii. „Trebuie subliniat chiar de la început — afirma Pătrășcanu — că ar fi fals și neștiințific a considera reforma agrară (din 1918-1921, n.n.) ca soluția ideală și definitivă a tuturor problemelor economice și sociale care timp de 60 de ani au frământat țărănimea în diferite provincii care formează astăzi România Mare. Reforma agrară nu deschide calea ultimului stadiu de dezvoltare a relațiilor agrare românești și starea creată de ea este departe de a fi fără defecte și fără lipsuri importante”⁶⁾.

Articuliind dialectic analiza economică cu cea politică, L. Pătrășcanu prevenea cititorul asupra riscului comiterii a două erori contradictorii: de absolutizare și, respectiv, de subestimare a consecințelor

reforme agrare din 1918-1921. În primul caz, el avea în vedere necesitatea „de a nu sări peste etape” și deci de a preconiza „programe socializante”, naționalizarea pămîntului, programe care nu puteau duce, în condițiile epocii respective, decît la „o compromitere — de altfel cu totul pe nedrept — a ideii socialiste, o profundă slăbire a muncitorimii, o puternică reacțiune antisocialistă în unele pătri țărănești și mic-burghize”⁷⁾.

În al doilea caz, militantul comunist arată că reforma agrară amintită nu însemna nici deschiderea drumului spre faza imperialistă a capitalismului, a unui „capitalism pur”, „european”; dimpotrivă — afirma Pătrășcanu —

^{*)} Desigur, sociologia marxistă nu pretindea că poate să descifreze realitatea socială în toate detaliile ei concrete, în toată complexitatea și dinamica ei. Așa cum arăta Lenin, „suma tuturor schimbărilor, în toate ramificațiile lor, n-ar putea fi cuprinsă, în cadrul economiei capitaliste mondiale, nici de 70 de gînditori ca Marx. Maximum ce s-a putut realiza este că au fost descoperite legile acestor schimbări, că a fost dezvoltată în limitele ei mari, esențiale, logica obiectivă a acestor schimbări și a dezvoltării lor istorice”.

¹⁾ Ion Clopoțel, Anchetă — metodă socialistă. În: „Cuvîntul literar” nr. 35, 7 iulie 1934, p. 5.

²⁾ P. Constantinescu-Iași, Caracterizarea și împărțirea istoriei românilor. O nouă concepție, Iași, 1926, p. 245. Mai menționăm faptul că tehnicile statistice și sociologice au fost folosite de gînditorii marxisti cu precădere în cercetarea situației clasei muncitoare și țărănimii. Inspirată de exemplul „Capitalului”, preocuparea lor pentru culegerea și prelucrarea unor date statistice și fapte de

„această lichidare (a rămășițelor feudale — n.n.) nu va deschide drumurile „adevărului capitalism”, ci va fi urmată nemijlocit — și probabil rapid — de fundamentale schimbări în actualele raporturi de producție, împrejurare care nu argumentează însă prin nimic parole și platforme socializante imediate”. Istoria i-a dat deplină dreptate gînditorului comunist, iar concepția sa agrară a adus o preioasă contribuție științifică la luminarea tacticii agrare a mișcării noastre muncitorești din epoca, atît de agitată, și cu consecințe dureroase pentru țară, a anilor dintre cele două războaie mondiale.

conf. dr. Gh. CIULBEA

viață asupra stării materiale și spirituale a lucrătorilor industriali și a țărănilor muncitori, se concretiza în presă sub forma unor rubrici speciale („Anchetele economice”, „Anchetele noastre” etc.) precum și a unor articole, studii, broșuri sau lucrări mai largi realizate prin mijloace sociologice.

³⁾ V. Munteanu, Contradicțiile satului ardelean, în „Cuvîntul liber” nr. 10, 12 ianuarie 1935.

⁴⁾ „Socialismul” nr. 6, 18 ianuarie 1924

⁵⁾ Cităm printre acestea: „Reforma agrară în România Mare și urmările ei” (teza de doctorat, Leipzig, 1925); „Băncile și beneficiile lor” (1928); „Frontul popular socialist” (1935); „Statul țărănesc — un nou tip de stat?” (1936); „Început de criză în economia mondială” (1938); „Un veac de frământări sociale” (1944); „Sub trei dictaturi” (1944); „Problemele de bază ale României” (1944).

⁶⁾ L.D. Pătrășcanu, Studii economice și social-politice (1925-1945), Ed. politică, 1978, p. 98.

⁷⁾ L.D. Pătrășcanu, Texte social-politice (1921-1933), Ed. politică, 1975, p. 198-199.

fecționarea sistemului de informare științifică și tehnică, ale cărui baze au fost conturate în 1969. În această optică celor cinci principii fundamentale de organizare a acestui sistem — elaborarea unor programe informaționale pe termen lung; colectarea tuturor informațiilor posibile; difuzarea informațiilor selectiv, în funcție de necesitățile fiecărui solicitant; corelarea acestui sistem cu celelalte sisteme informatice existente la nivel național; o intensă cooperare internațională — li se va adăuga în viitor, printre altele și un sistem de sine stătător de informare asupra brevetelor de invenții — autohtone sau realizate în alte țări.

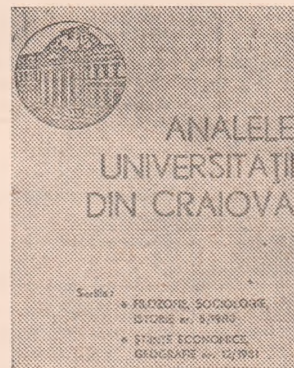
Etnologie

● În apariția sa pe anul 1981, revista „ETHNOLOGICA” (tipărită sub direcția lui Romulus Vulcănescu) înmănunchează studii diverse — semnate de autori prestigioși — a căror trăsătură comună o reprezintă încercarea de a surprinde raporturile de interdisciplinaritate ale etnologiei cu alte științe sociale. Astfel, o primă secțiune a volumului este consacrată examinării raporturilor dintre istorie și etnologie, R. Vulpe, L. Franga și P. Simionescu opin-

du-se, în studiile publicate, asupra unor probleme privind continuitatea și unitatea poporului român, evoluția limbii române, asupra unor elemente metodologice ale tratării documentelor etnologice.

Realizat cu ocazia aniversării centenarului nașterii lui Dimitrie Gusti, un alt grupaj de materiale încorporate în volum cercetează influențele școlii sociologice de la București asupra dezvoltării gîndirii etnologice românești. Sînt analizate, din acest unghi, implicațiile concepției sociologice a lui D. Gusti asupra modelului de investigație etnologică (Șt. Milcu), direcția sociologică în etnologie (T. Herseni), aspecte ale cercetării „folclorului mitic” de către școala sociologică de la București (R. Vulcănescu) etc., studii asupra perspectivelor etnologice (A. Spiridon, H. Wald). Revista cuprinde, de asemenea, articole cu caracter informativ, recenzii la cărți de specialitate, publicate în țară și străinătate.

● Ultimul volum al „ANALELOR UNIVERSITĂȚII DIN CRAIOVA” (seriile filozofie, sociologie, istorie nr. 5/1980 și științe economice, geografie nr. 12/

1981) este consacrat prezentării rezultatelor unei cercetări cu caracter monografic, desfășurată pe mai mulți ani, asupra aspectelor pe care le implică dezvoltarea teritorială a zonei Balș. Investigația a fost proiectată și realizată în manieră pluridisciplinară, încorporînd munca unor specialiști de formație diversă — economiști, ingineri, sociologi, medici, psihologi etc. Problemele cercetate au vizat surprinderea, într-o perspectivă cît mai mare de timp, a interdependențelor complexe ce iau naștere, în procesul dezvoltării microzonei Balș, între factorul economic, uman, ecologic, între modelele cultu-

FIȘE

rale tradiționale și noile elemente care apar în procesul urbanizării.

Pe parcursul celor peste două sute de pagini, cit insumează recentul volum, sînt prezentate metodologia și concluziile unor studii sectoriale în care autorii au procedat la analize de detaliu: volumul și calitatea resurselor de muncă din zona Balș, posibilitățile de integrare a personalului muncitor, aspecte ale utilizării forței de muncă și a resurselor materiale la întreprinderea de osii și boghiuri Balș. În acest cadru a fost subliniată, ca problemă stringentă a dezvoltării armonioase a microzonei studiate, necesitatea asigurării unor modalități diverse de utilizare a forței de muncă locale, de pregătire a acesteia, sugerîndu-se astfel unele soluții vizînd evitarea depopulării comunelor învecinate, precum și preîntîmpinarea unor fenomene disfuncționale, a unor probleme familiale etc. — pe care le poate genera industrializarea.

Creșterea prețurilor — consecință a crizei economice mondiale

ECONOMIA MONDIALĂ, relațiile economice internaționale au cunoscut în ultimii ani multiple și profunde manifestări de criză și dezechilibru, distorsiuni și perturbații. Practic astăzi se poate afirma că este vorba de o criză economică cu caracter mondial, care se reflectă, într-o măsură mai mare sau mai mică, în toate continentele și toate statele, având repercusiuni puternice asupra dezvoltării economico-sociale pretutindeni pe glob.

Una din manifestările principale ale crizei economice mondiale este inflația, creșterea generalizată a prețurilor interne și internaționale, erodarea continuă a puterii de cumpărare a banilor. Privind retrospectiv evoluția prețurilor în perioada postbelică, constatăm că după 1950 procesul inflaționist s-a agravat continuu, pentru că în deceniul trecut — mai ales după declanșarea crizei energetice — s-a constatat generalizarea lui la cote tot mai înalte. „Inflația — subliniază un exeget al fenomenului, Samuel A. Morley, în lucrarea sa „Inflation and unemployment“ (The Dryden Press, Hindsdale, Illinois) — este cea mai importantă problemă economică căreia trebuie să-i facă față în prezent economia mondială. În ultimii zece ani s-a încercat în zadar o revenire la stabilitatea relativă a prețurilor mondiale, rezultatul a fost dimpotrivă escalada continuă a inflației“.

Corelația intern-internațional

AVINDU-ȘI soriginea atât în dezechilibrele profunde ale economiei mondiale, cât și în politica expansionistă, implicând o continuă și evidentă depreciere a puterii de cumpărare a banilor în economia capitalistă postbelică, fenomenele inflaționiste complexe din economia mondială — în rîndul căroră se poate enumera majorarea substanțială a prețurilor energiei și ale unor materii prime, scumpirea tehnologiei și a serviciilor internaționale, erodarea valorică a dolarului și altor monede utilizate în plățile internaționale — exercită, la rîndul lor, presiuni considerabile asupra prețurilor interne din diferite țări. Este evident că în condițiile interdependențelor economice crescînde din lumea contemporană, fenomenul inflaționist se transmite prin diferite canale ale schimburilor internaționale, prin mecanismele relațiilor comerciale și financiare dintre națiuni, pînă la nivelul prețurilor cu amănuntul cu care sint cumpărate, pe piața internă, produsele de către consumatorul final. Desigur, procesul de proliferare internațională și internă a creș-

terilor de preț nu este deloc simplu, multiplele lui fațete constituind obiectul unor analize și cercetări complexe în cercurile de specialitate, dar, așa cum dovedește experiența cel puțin a ultimilor ani, pînă la urmă, mai devreme sau mai tîrziu, inflația mondială, fenomenele de criză de pe plan mondial se reflectă într-o mai mare sau mai mică măsură, în evoluția ascendentă a prețurilor cu amănuntul în toate țările.

Cîteva exemple sint semnificative. În primul rînd, creșterea prețului țiteiului și al altor produse energetice pe plan mondial a exercitat presiuni directe asupra prețurilor interne din toate țările, în mod deosebit din țările mari importatoare de energie. Avînd în vedere rolul energiei ca bază a oricărei activități economice, această influență asupra prețurilor a fost generalizată în toate sectoarele economice (industrie, agricultură, servicii) și s-a prelungit pe parcursul a mai mulți ani. Chiar dacă în unele țări influența majorării substanțiale a prețului țiteiului nu s-a transmis imediat pe planul prețurilor interne ca urmare a intervenției statului (de exemplu, prin finanțarea de la buget a diferențelor de preț), această situație nu a putut continua prea mult timp deoarece ar fi dus la epuizarea resurselor bugetare, precum și la formarea unor structuri deformate în economie. O influență similară s-a manifestat și în ceea ce privește majorarea prețurilor internaționale ale unor materii prime (minereu de fier, metale neferoase, bumbac, cereale, zahăr etc.).

În al doilea rînd, presiunile inflaționiste externe s-au transmis prin scumpirea tehnologiei, fenomen, de asemenea, cu multiple consecințe în lanț: majorarea efortului investițional, creșterea costurilor etc. Un al treilea mecanism de transmitere a inflației pe plan internațional îl reprezintă cel financiar: ca urmare a dezechilibrelor balanțelor de plăți, a mișcărilor de capitaluri speculative, a fluctuațiilor valorice ale monedelor utilizate în plățile internaționale, sau a majorării substanțiale a ratei dobînzilor la creditele internaționale, se formează disproporții în structurile economice, care în final pot genera maiorări de prețuri.

La presiunile inflaționiste transmise din exterior prin mecanismele menționate trebuie adăugată tendința ascendentă a prețurilor ca urmare a unor factori interni: creșterea cheltuielilor cu forța de muncă peste sporul productivității muncii; majorarea cheltuielilor materiale ca urmare a utilizării unor resurse naturale interne mai costisitoare; crearea unor dezechilibre interne diverse (exces al cererii, expan-

siune monetară ce depășește creșterea producției fizice, deficite bugetare etc.).

Proporțiile creșterilor de preț

CA URMARE a conjugării acestor factori interni și externi, în marea majoritate a țărilor lumii s-a înregistrat o tendință de creștere accelerată a prețurilor interne (cu amănuntul și ridicata). De exemplu, pe ansamblul O.C.D.E., creșterea prețurilor cu amănuntul — cea mai semnificativă categorie de prețuri interne, deoarece ea determină nivelul de trai al populației — s-a accentuat de la o medie anuală de 3—4% în deceniul '50, la 4—6% în deceniul '60 și peste 10% în deceniul '70, startul pentru actualul deceniu fiind de 11—13%. Este semnificativ că în multe cazuri creșterile de preț au depășit majorarea salariilor nominale, ceea ce a generat un declin al puterii de cumpărare a salariilor. Conform datelor comunicate de Serviciul de presă al Comisiei C.E.E., jumătate din țările comunitare au cunoscut în 1981 o evoluție negativă a puterii de cumpărare a maselor: salariul real a scăzut cu 0,2% în R.F. Germania, cu 1,2% în Danemarca, cu 3% în Olanda, cu 1,3% în Irlanda și cu 0,2% în Italia.

Din 1970 pînă în 1980 nivelul prețurilor cu amănuntul a crescut de 2—4 ori și chiar mai mult în toate țările occidentale. Datele statistice relevă că în țările în curs de dezvoltare majorarea prețurilor cu amănuntul în perioada menționată a fost de și mai mare amplitudine, avînd în vedere capacitatea mai scăzută a acestor țări de a contracara efectele crizei economice mondiale. De asemenea, maiorări semnificative ale prețurilor cu amănuntul s-au înregistrat și în țările socialiste (vezi tabelul nr. 1).

Un capitol important în structura indicelui prețurilor cu amănuntul în orice țară îl reprezintă prețurile produselor agroalimentare. Limitîndu-ne analiza la eșantionul țărilor occidentale menționate în tabel, pentru care avem date statistice comparabile, menționăm că structura cheltuielilor de consum ale populației indică pentru consumul alimentar o pondere de 20—40%, în timp ce pentru chiriile și întreținerea locuințelor aceasta este de 15—20%, pentru transport de 10—15%, iar pentru îmbrăcăminte-incălțăminte de 8—10%. Dar, așa cum se observă din tabel, tocmai prețurile cu amănuntul ale produselor agroalimentare au înregistrat în deceniul trecut în aproape toate țările menționate, creșteri mai mari decît media, ceea ce s-a reflectat cu atît mai puternic asupra nivelului de trai.

Tabelul nr. 1
Indicele prețurilor cu amănuntul în 1983

(1970 = 100)

Tara	Indicele general	Indicele produselor agroalimentare
Bulgaria	123	139
Ungaria	159	162
Polonia	152	152
U.R.S.S.	103	103
Cehoslovacia	111	107
Canada	216,7	263,5
Danemarca	255,6	163,0
Franța	251,3	254,0
Grecia	379,7	425,2
Italia	369,1	355,6
Japonia	236,6	234,3
Olanda	202,9	124,1
Portugalia	225,0	228,3
Spania	414,1	372,6
Marea Britanie	360,8	395,8
S.U.A.	212,4	216,8

Sursa : UN Monthly Bulletin of Statistics, nr. 11/1981 ; Anuarul statistic al Secretariatului C.A.E.R., 1981.

Tendința prețurilor la produsele agroalimentare

CREȘTEREA rapidă și de proporții a prețurilor cu amănuntul ale produselor agroalimentare se poate sesiza nu numai la nivelul indicilor de preț, dar și la nivelul evoluției ca atare a prețurilor în magazine. Informațiile disponibile arată că numai din septembrie 1979 până în iulie 1980, pe piața din Bonn, prețul

cu amănuntul pentru carne a crescut cu 35—37%; pentru ouă cu 24%; pentru ulei cu 23%; pentru orez cu 17%. În aceeași perioadă, pe piața din Londra, prețurile cu amănuntul au crescut cu : 30% la carne de porc ; 21% la ouă ; 24% la unt ; 15% la brinză Cheddar, 14% la lapte ; 25% la piine albă ; 16% la orez ; 15% la zahăr.

Care sînt factorii care determină o asemenea evoluție a prețurilor cu amănuntul ale produselor agroalimentare ? Desigur și în cazul acestor produse acționează aceleași mecanisme interne și internaționale prezentate anterior. Prețurile principalelor produse agroalimentare pe piața internațională au înregistrat în intervalul 1970—1981 creșteri importante. După cum rezultă din tabelul nr. 2, cele mai accentuate majorări ale prețurilor s-au înregistrat la zahăr (de 5,4 ori), unt (4,8 ori), brinză Cheddar (2,9 ori), carne de vită (2,8 ori), griu (2,7 ori), porumb (2,1 ori). Creșterile sînt semnificative și ele explică în parte evoluția ascendentă a prețurilor interne ale produselor agroalimentare în cele mai multe țări. Conform aprecierilor formulate de cercurile de specialitate, odată cu declanșarea crizei energetice s-a încheiat o perioadă de relativă stabilitate a prețurilor produselor agroalimentare, începînd o nouă perioadă caracterizată printr-o tendință ascendentă pe fundalul unor fluctuații frecvente ale prețurilor (subliniem că în ciuda acestor evoluții fluctuante nivelul prețurilor nu a mai revenit niciodată la cel dinaintea anului 1973).

Așa după cum se știe, în ultimii ani creșterea producției agricole mondiale s-a obținut într-o proporție tot mai mare pe cale intensivă, ceea ce a presupus consumuri energetice sporite (sub formă de îngrășăminte chimice, anti-

dăunători, irigații, mijloace de muncă mecanizate). Dacă în ultimul deceniu consumul mondial de energie fosilă s-a dublat, în agricultură el a crescut într-un ritm mai rapid decît în alte sectoare economice.

În condițiile creșterii vertiginose a prețurilor petrolului și gazelor naturale, costurile de producție și implicit prețurile produselor derivate destinate agriculturii s-au majorat și ele. Astfel, dacă luăm ca exemplu numai ureea — principalul îngrășămint azotos utilizat în agricultură — se constată o creștere a prețurilor acestui produs pe piața internațională de 4,6 ori în intervalul 1970—1980 (numai în ultimii doi ani creșterea a fost de circa 30%).

Costurile de producție ridicate au exercitat o presiune puternică asupra prețurilor produselor agroalimentare pe nițele interne și pe piața internațională și prin intermediul contribuției lor la reducerea ofertei de asemenea produse. Dacă în intervalul 1950—1960 ritmul mediu anual de creștere a producției mondiale de cereale a fost de 3,1%, în deceniul trecut a fost de numai 2,3%.

Sub impulsul complexului de factori menționați, o creștere a prețurilor — riguros controlată și mai lentă decît în multe alte țări — a avut loc și în țara noastră. Pornind de la realitatea că asigurarea unui echilibru corespunzător al prețurilor constituie un factor hotărîtor al bunei desfășurări a activității economice și al aplicării consecvente a noului mecanism economico-financiar, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „aplicarea măsurilor de actualizare și îmbunătățire a prețurilor din industrie și a prețurilor produselor agricole impune, ca o necesitate obiectivă, corelarea corespunzătoare a prețurilor de desfacere“. În același timp, pentru ca măsurile adoptate să și manifeste pe deplin eficiența, trebuie să se acționeze cu hotărîre — așa cum cere secretarul general al partidului nostru — pentru utilizarea cît mai judicioasă a întregului fond funciar, a mijloacelor mecanizate și a forței de muncă, pentru sporirea productivității muncii și a randamentelor la hectar și pe cap de animal, pentru reducerea cheltuielilor de producție și circulație și evitarea oricărei risipe, în vederea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și a industriei cu materii prime.

Virginia CĂMPEANU
Mugur ISĂRESCU

Tabelul nr. 2
Evoluția prețurilor medii anuale la unele produse agroalimentare pe piețele internaționale reprezentative

— dolari/tonă —

Produsul	Piața	1970	1981	Modificări % 1981/1970
Griu	Chicago	56,71	155,50	+ 174,2
Porumb	Rotterdam	66,73	150,19	+ 125,1
Zahăr	Londra	84,60	453,81	+ 436,4
Unt	Londra	903,70	4 325,27	+ 378,6
Brinză Cheddar	Londra	1 136,00	3 320,40	+ 192,2
Carne de porc	Hamburg	1 185,00	2 027,87	+ 71,1
Carne de vită	Milano	1 273,16	3 604,52	+ 183,1

Sursa : evidența de prețuri a I.E.M.

Învățarea și decalajul uman

(Urmare din pag. 23)

schimbarea datelor fundamentale ale vieții economico-sociale, inclusiv ale învățămîntului, atît din punctul de vedere al spargerii compactării întregii școlarizări în primul sfert de secol al vieții individului, cît și al diseminării raționale pe întreg parcursul vieții a perioadei de „pensie“, masată actualmente în ultimul ciclu al vieții — cu pierderi individuale și societale multiple —, fără să mai vorbim de conținutul cu totul nou pe care l-ar putea căpăta perioadele care în prezent revin șomajului direct sau latent care atinge în mod repetat numeroase ființe umane în cele mai diverse țări ale lumii.

În această perspectivă, învățămîntul, care de pe acum angrenează în sfera sa în mod direct — ca școlari, studenți, pro-

fesori sau conducători de școli — fiecare al șaselea om din lume și care de pe acum numără peste 30 000 000 de persoane în profesiunea didactică, va putea ocupa un loc de prim-plan în viața societății, iar școala va reprezenta nu numai o instituție de învățămînt, ci și una de „învățare“ în sens larg, cu funcții mult sporite față de prezent în toate domeniile de activitate.

Nu putem încheia aceste consemnări fără a menționa că însuși modul de concepere, de realizare și redactare a proiectului reprezintă o magistrală aplicare și ilustrare a „învățării inovatoare“ și a „participării“, lucrarea în ansamblul său avînd o „încheiere deschisă“ : „...publicarea acestui raport este făcută cu intenția de a constitui o invitație la reflecție asupra unor poziții și concepte de bază și de a stimula discuția și dezbaterile în rîndurile oamenilor de pretutindeni preocupați de învățare și de viitorul omenirii“ (p. 170).

Iată de ce publicarea în limba română a noului raport către Clubul de la Roma este un act de cultură care merită a fi salutat cu căldură.

CALITATEA VIETII - CERINȚĂ A STRATEGIILOR DE CREȘTERE ECONOMICĂ

„OBIECTIVUL prioritar al oricărei strategii de dezvoltare trebuie să îl constituie creșterea calității vieții populației, respectiv a întregii populații dintr-un spațiu național. Măsurată în creșterea produsului național brut sau a produsului intern brut, în multe cazuri dezvoltarea nu a atras după sine, în mod necesar, eradicarea sărăciei: păturile sociale cu veniturile cele mai scăzute nu au beneficiat totdeauna de pe urma dezvoltării, înregistrându-se chiar o accentuare a inegalităților, o creștere absolută a numărului celor afectați de flagelul sărăciei, la nivel mondial.“

Astfel poate fi sintetizat tabloul realizat în cadrul unui studiu*) de economistul pakistanez **M.L. Qureshi**, studiu care își propune să analizeze cele mai oportune căi de eradicare a decalajelor și sărăciei.

M.L. Qureshi se pronunță pentru o participare colectivă sporită la luarea deciziilor, soluție în măsură să contribuie la prevenirea polarizării bogăției, a distribuției inegale între diferite grupuri sociale și a dezvoltării neechilibrate în plan teritorial. Problema redistribuirii venitului nou creat ar trebui rezolvată încă din stadiul stabilirii priorităților în domeniul producției industriale. S-ar impune, în acest sens, o mai mare orientare către produse de primă importanță, în măsură să contribuie la sprijinirea păturilor cele mai sărace în a crea plusprodus și în a-și apropria o parte din veniturile și bunurile realizate.

Desigur, subliniază M.L. Qureshi, ar fi greu de imaginat — în actualele condiții — instituirea unor strategii exclusiv în favoarea păturilor sociale celor mai puțin avute; este, însă, posibilă imple-

mentarea unor strategii care, evitând crearea de avantaje exclusiv pentru cei avuți, să fie în folosul întregii comunități din spațiul național respectiv. Un exemplu în acest sens îl poate constitui, potrivit opiniei lui Qureshi, politica în domeniul creditelor care favorizează astăzi numai anumite pături ale societății și unde guvernele ar putea interveni, prin folosirea creditelor cu dobânzi scăzute, în calitate de garant pentru acei mici industriași care altfel nu ar putea rezista concurenței din partea marii industrii.

O altă direcție prioritară în cadrul strategiilor naționale ar trebui să o constituie serviciile sociale, cum ar fi educația, îngrijirea medicală, problema locuințelor — practica actuală menținând încă un anumit grad de inechitate și în acest domeniu. În ce privește îngrijirea medicală, sistemul actual încurajează construirea de spitale mari, cu personal de înaltă calificare și care presupun cheltuieli financiare însemnate, deși în multe din țările rămase în urmă de aceste servicii nu poate beneficia decât o mică parte a populației.

O condiție importantă a implementării unor astfel de politici adecvate o constituie cooperarea internațională, M. L. Qureshi pronunțându-se pentru eliminarea practicilor protecționiste, pentru trecerea la o amplă reformă a actualului sistem monetar internațional în care țările rămase în urmă să aibă un rol mai mare decât până în prezent în ce privește procesul de decizie asupra problemelor financiare internaționale.

În concluzie, arată economistul pakistanez, există premise pentru îmbunătățirea actualelor politici de dezvoltare și a formelor de cooperare internațio-

Breviar

Ca urmare a unei rezoluții a Conferinței mondiale asupra alimentației din 1974, F.A.O. a realizat o serie de proiecte, finanțate prin contribuția voluntară a statelor membre, în cadrul programului de prevenire a pierderilor de produse alimentare.

Puțin cunoscute în trecut, pierderile de produse alimentare după recoltare erau estimate, la mijlocul anilor '70, la 10 la sută din volumul total de bunuri alimentare produse de țările în curs de dezvoltare. Considerând această problemă drept o prioritate pe agenda F.A.O., Conferința a hotărât că aceste pierderi trebuie reduse la jumătate într-un interval de timp de aproximativ zece ani. Inițial, programul a fost axat pe reducerea pierderilor la produse alimentare de bază ca cereale, rădăcinoase, în special în țările în curs de dezvoltare cel mai mult afectate. Considerând că producția cerealiară pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare va trebui să atingă 850 milioane tone până în 1985, pierderile vor reprezenta — dacă coeficientul de 10 la sută rămâne neschimbat — 85 milioane de tone. În consecință, reducerea la jumătate a acestor pierderi ar însemna o economie anuală de peste 40 milioane tone. Studiile și proiectele realizate au demonstrat că pierderile sînt, în realitate, mult mai mari decît se credea inițial. În urma programului lansat de F.A.O. un număr crescînd de proiecte și programe bilaterale sau multilaterale de dezvoltare rurală includ, ca o componentă esențială, măsuri pentru prevenirea pierderilor de produse alimentare.

nală, condiții necesare dar nu și suficiente pentru îmbunătățirea calității vieții în țările în curs de dezvoltare. Pentru evaluarea cît mai exactă a dimensiunilor acestei ultime probleme, Qureshi sugerează considerarea unui indice al calității vieții materiale care să măsoare direct mortalitatea infantilă, speranța medie de viață, nivelul analfabetismului. Potrivit aprecierilor sale, folosirea unui asemenea indicator ar da o cu totul altă imagine asupra stadiului de dezvoltare decît în cazul folosirii numai a produsului național brut pe locuitor. O țară ca Sri Lanka, spre exemplu, cu un P.N.B. pe locuitor de mai puțin de 200 dolari, beneficiază de un indice al calității vieții care o situează înaintea țărilor cu un venit de peste 1 000 dolari pe locuitor. Din acest exemplu autorul trage concluzia că eradicarea sărăciei este posibilă și prin creșteri relativ modeste ale nivelului absolut ale veniturilor pe locuitor, condiția esențială fiind, într-o primă etapă, concentrarea eforturilor asupra trebuințelor de bază ale populației.

*) Southern development without inequity South, March-April, 1981.

Redistribuirea venitului național

O PLEDOARIE pentru instaurarea unei ordini internaționale care să acopere, pe lîngă sfera economică și politică și pe cea socială a constituit-o concluzia unui seminar organizat în R. F. Germania referitor la „Redistribuirea veniturilor și lumea a treia“. Conceptul de dezvoltare pare să se fi modificat sensibil în ultimele decenii, evidențiindu-se faptul că — cel puțin în anii '70 — strategiile de dezvoltare orientate exclusiv către creșterea economică nu au dus la lichidarea sărăciei în țările lumii a treia. Studiile au arătat — precizează revista Development and Cooperation — că fenomenul sărăciei, decalajele interne s-au accentuat tocmai în acele țări ale lumii a treia care au realizat rate ridicate de creștere a P.N.B. Ca urmare, în ultima parte a deceniului tre-

cut în tratarea dezvoltării a devenit dominantă abordarea problemei unei repartizări mai echitabile a veniturilor. Potrivit unor statistici citate de publicația amintită, trei pătrimi din P.N.B. realizat într-o țară în curs de dezvoltare se redistribuie în favoarea a 40% din populația țării situată în clasele sociale avute.

Rezultă de aici că pentru emanciparea țărilor lumii a treia, strategiile alese trebuie să includă elemente ce țin de echilibru și echitate socială, de o implicare politică și participare sporită.

O asemenea redistribuire a veniturilor este desigur greu de realizat în practică. Este tot atît de adevărat, însă, că neglijarea acestui aspect nu poate decît să împiedice procesul real de dezvoltare, de eradicare a sărăciei, proces care nu va avea șanse de reușită atîta timp cît se va menține polarizarea socială, și deci perpetuarea inegalității și inechității.

Pagină realizată de **Em. STANCU**

Sulfur: repercusiuni ale creșterii prețurilor

CONFORM unor aprecieri publicate de revista L'Usine Nouvelle, consumul mondial de sulf elementar (cel nativ și cel extras din gazele naturale) a crescut în deceniul 1970-1980 de la circa 18,7 milioane tone la aproape 33,6 mil. tone, deversând dinamica producției sale, care a sporit — în aceeași perioadă — de la peste 20,2 mil. tone la aproape 31.6 mil. tone. Apariția unui dezechilibru între cerere și ofertă a determinat majorarea de peste două ori în ultimii trei ani a prețurilor sulfurului pe piața mondială, fapt care provoacă dificultăți financiare utilizatorilor acestei materii prime. Mai mult de jumătate din acidul sulfuric produs în lume este destinat industriei de îngrășăminte fosfatice, utilizate în primul rând în agricultura țărilor industrializate. Or, puterea de cumpărare a agricultorilor din S.U.A. și majoritatea țărilor vest-europene ș.a. a fost sensibil erodată în ultimii ani, iar recurgerea la credite sau împrumuturi pentru achiziționarea unor îngrășăminte scumpe a devenit oneroasă din cauza ascensiunii dobân-

zilor bancare, ceea ce ar putea să determine în perspectivă restrângerea cererii în acest domeniu.

Anglia: inflație persistentă

ECONOMIȘTII BRITANICI apreciază că economia engleză va fi în continuare marcată de fenomene recesioniste, producția industrială fiind așteptată să crească numai cu 1 la sută în acest an și cu 2 la sută în 1983. În ciuda acestui fapt, rata inflației riscă să se mențină până în 1983 la un nivel de peste 10 la sută.

Previziunile Societății economiștilor din sectorul industrial au în vedere o creștere a stocurilor — pe fondul imposibilității majorării desfacilor — până la un nivel de un miliard lire sterline în 1983, față de 300 milioane lire în 1981, tendință de natură să creeze presiuni serioase asupra oricăror încercări de creștere mai substanțială a producției industriale. Se așteaptă, de asemenea, ca în acest an să se reducă în continuare cheltuielile de consum ale populației, o ușoară revenire — respectiv o creștere cu 2 la sută — fiind așteptată numai la nivelul anului 1983.

Și în ce privește comerțul exterior al Angliei previziunile indică o creștere mare a importurilor (de 6,8 la sută),

în timp ce exporturile nu vor putea ține pasul cu această majorare, ele urmînd să crească cu numai 2,2 la sută în cursul anului curent. Evaluările privind balanța de plăți se referă la un excedent situat între 1 și 2 miliarde lire sterline pentru acest an.

Piețele de capital în 1982

IMPRUMUTURILE pe piețele internaționale de capital solicitate de țările membre ale O.C.D.E. sînt așteptate să crească în acest an numai cu puțin peste totalul de 130 miliarde dolari estimat pentru 1981, urmînd să ajungă la aproape 135 mrd. dolari. Relativa stagnare prognozată de analize ale O.C.D.E. se bazează pe ipoteza că deficitul cumulat în bilanțele de plăți ale țărilor membre nu va fi mult diferit de cel din 1981. Alți factori de natură să contribuie la creșterea modestă a împrumuturilor îl constituie activitatea moderată în economia țărilor din O.C.D.E. în condițiile menținerii presiunilor inflaționiste.

Principalul factor care va influența activitatea de împrumut va continua să fie rata dobînzilor. O tendință de scădere a ratei dobînzilor pe termen lung — deși nu este exclusă — va fi anihilată de nivelul ridicat al deficitului care trebuie finanțat în cadrul sectorului public

Programe de dezvoltare

Jamaica — eforturi pentru diversificarea economiei

JAMAICA cunoaște în prezent o vastă acțiune de valorificare a resurselor naturale, în scopul dezvoltării și diversificării economiei.

Exploatarea și prelucrarea bauxitei contribuie în proporție de peste 70% la export și constituie principala sursă de venituri a țării. În 1981, producția de bauxită a țării s-a ridicat la 11,7 milioane tone. Reducerea temporară a cererii pe piața internațională a aluminiului primar în 1981, a impus reajustarea prevederilor inițiale, în ciuda eforturilor depuse de autoritățile jamaicane pentru extinderea exporturilor.

În anul 1981, guvernul jamaican a lansat programul de dezvoltare economică a țării pînă în anul 1983, în cadrul acestui program, atenție prioritară fiind acordată agriculturii și turismului. Se urmărește modernizarea activității agricole în vederea creșterii nivelului producției, atât la culturile de bază destinate consumului intern, cit și la cele de export. Producția de zahăr, care reprezintă principalul produs agricol de export s-a ridicat în 1981 la 230 mil. tone. Printre proiectele preconizate a se realiza în anul 1982 se numără extinderea culturilor de citrice (investiții apreciate la 19 milioane dolari) și de banane (investiții în valoare de 25 milioane dolari).

Un accent deosebit se pune în ultimii ani pe dezvoltarea turismului, care reprezintă alături de industria extractivă una din importante surse de venituri ale țării. În anul 1981, veniturile obținute din activitatea de turism s-au ridicat la 241 milioane dolari. țara fiind vizitată de un număr de 590 000 turiști. În anul 1982 se așteaptă ca numărul turiștilor străini să atingă 760 000 persoane. O serie de proiecte în vederea modernizării bazei turistice vor demara în 1982, inclusiv pe baza intensificării cooperării externe.

Un proiect important pentru dezvoltarea economiei jamaicane îl reprezintă extinderea și modernizarea zonei libere Kingston. În baza unui împrumut acordat în 1981 de Banca Mondială, în valoare de 30 milioane dolari au început lucrările prevăzute să se realizeze pînă în 1985, urmărindu-se îmbunătățirea infrastructurii existente în zonă și implantarea unui număr de 80 de noi unități prelucrătoare, în principal fabrici textile și de asamblare de aparate electronice, precum și pentru bunuri de consum de folosință îndelungată.

În domeniul comerțului exterior, guvernul promovează o politică de creștere a exporturilor de produse netradiționale, a căror pondere se prevede să atingă 45% din exporturile totale ale țării în 1983. Printre produsele netradiționale exportate de Jamaica figurează și articole cu un grad ridicat de prelucrare ca: produse chimice (medicamente, produse farmaceutice) și altele cum ar fi încălțăminte etc.

Rodica Maria RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

PRIMA SĂPTĂMINĂ A LUNII FEBRUARIE a marcat o redresare generală a dolarului S.U.A. față de restul valurilor occidentale. Elementul predominant în această mișcare ascendentă a monedei nord-americane l-a constituit mișcarea „à la hausse” a dobînzilor la depozite în dolari. Ridicarea succesivă a dobînzii preferențiale „prime rate” de la 15,75% la 16,25% și ulterior la 16,5%, alături de creșterea cu peste 1% a nivelului de tranzaționare a fondurilor federale, a antrenat corespunzător și dobînzile la eurodolari, a căror atractivitate a însemnat mari conversii pe piețele valutare — prin cumpărarea de dolari din alte valute.

Yenul japonez, care a trebuit să suporte un deficit comercial extern pe primele 20 de zile ale lunii ianuarie de 2,5 miliarde dolari, era cotat la închiderea săptămînii la 232,75 yen/1 dolar, cu peste 2% sub nivelul de referință din 29.I.1982. Francul elvețian a înregistrat pe ansamblul intervalului analizat o depreciere de 1,7% (1.8750 franci/1 dolar pe 5.II.1982, față de 1.8425 franci/1 dolar pe 29.I.1982. Francul belgian s-a situat, din nou, pe poziția cea mai slabă în cadrul sistemului valutar vest-european, iar față de dolar a cotat la închiderea săptămînii la 39,85 franci/1 dolar, în comparație cu 39,20 franci/1 dolar la 29.I.1982.

Lira italiană era tranzaționată la închiderea din 5.II.1982 la 1.255 lire/1 dolar, în depreciere cu 1,4% față de cursul de referință de 1.237,50 lire/1 dolar. După o depreciere de 2,6% la 2.II.1982 (ca urmare a anunțării reducerii producției industriale în luna decembrie 1981 cu 2% în raport cu luna noiembrie 1981, precum și a creșterii nivelului șomajului în luna ianuarie a.c. la 8,2%, comparativ cu un procent de 7,3% cu o lună în urmă), marca vest-germană a recuperat din această

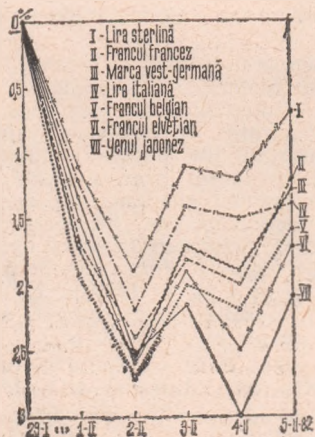
pierdere — mai ales după prezentarea noului program de stimulare a creșterii economice (care prevede în principal creșterea subsidiilor guvernamentale pentru creșterea cheltuielilor de capital și reducerea nivelului șomajului), astfel că la sfîrșitul intervalului se situa la 2,3350 mărci/1 dolar (2,3050 mărci/1 dolar pe 29.I.1982).

Francul francez a urmat îndeaproape mișcarea mărcii vest-germane, înregistrînd pe 5.II.1982 o depreciere de 1,2% față de nivelul de referință din 29.I.1982 (3,9350 franci/1 dolar, comparativ cu 3,8620 franci/1 dolar respectiv). Beneficiind de un nivel al dobînzilor mai ridicat decît majoritatea valurilor europene, lira sterlină a pierdut în relația sa cu dolarul S.U.A. pe ansamblul săptămînii prezentate numai 0,7% (1.8750 dolari/1 liră față de 1,8875 dolari/1 liră cursul de referință).

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat creșteri la eurodolari (15,75% pe 5.II.1982, față de 15,375% pe 29.I.1982), scăderi la eurofrancul elvețian (de la 9 la 8,75% respectiv), în timp ce la euromarca vest-germană și eurolira sterlină au fost relativ constante (în jurul nivelului de 10,25% și respectiv 14,75%).

Prețul aurului la Londra a fost marcat de creșterea dobînzilor la depozitele în dolari, astfel că a evoluat pe o linie aproape permanent descendentă, al doilea fixing din 5.II.1982 de 384,25 dolari/uncie fiind cu 2,7 dolari/uncie sub cel corespunzător din 29.I.1982.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 1-5.II. Bază: 29.I. a.c.

Corelația locuri de muncă-economii de energie

ÎN ȚĂRILE capitaliste dezvoltate, afectate de șomaj, își face tot mai mult loc ideea că, în numeroase cazuri, extinderea activității industriilor prelucrătoare permite înlocuirea unei părți din consumul de energie prin utilizarea forței de muncă calificate. Se apreciază, astfel, că din totalul energiei consumate în industrie trei sferturi revin sectorului extractiv și producției unor materiale de bază ca oțelul, cimentul, cărămida ș.a., în timp ce pentru transformarea materialelor respective în produse finite (mașini, clădiri etc.) se cheltuiește doar un sfert din energia totală; în ceea ce privește utilizarea forței de muncă raportul este, însă, invers.

De aici rezultă importanța valorificării posibilităților de substituție parțială a producției de articole noi prin dezvoltarea activității de reparare, de recondiționare a celor existente, dar uzate prin folosință. Prin suplețea și mobilitatea lor teritorială, prin economisirea materiilor prime și energiei datorită reutilizării unor părți, subansamble sau piese neuzate, prin recurgerea la forța de muncă cu un larg evantai al calificării, prin nivelul relativ redus al investiției specifice, asemenea ateliere de reparare și recondiționare au perspective promițătoare în numeroase domenii ale producției, îndeosebi în cele de serie mare, fără a mai vorbi de efectul stimulator asupra gândirii inovatoare și găsirii de soluții avantajoase din punct de vedere financiar.

Referindu-se la orientările favorabile prelungirii duratei de viață a produselor industriale, publicația **Forum du développement** arată recent că aceasta, contribuind la îmbunătățirea corelației „consumul de energie — folosirea forței de muncă”, reprezintă totodată o componentă a trecerii treptate de la „societatea de consum” la societatea „de conservare”.

Cehoslovacia: sarcinile strategice ale celui de-al șaptelea cincinal

ȚINÎND seama de dificultățile obiective existente pe plan intern și extern, strategia economică a R.S. Cehoslovace în cincinalul actual urmărește, în esență asigurarea dezvoltării în continuare a economiei naționale, menținerea și ridicarea calității vieții.

Printre sarcinile prioritare ale acestei perioade figurează: obținerea unei economii medii anuale de 2% la consumul de combustibili și energie, ceea ce va reprezenta — la nivelul anului 1985 — echivalentul a circa 9 mil. tone de petrol; realizarea unei economii medii anuale de 4,5—5% la consumul de metale; asigurarea — în condițiile unei creșteri globale a producției industriale cu 18—20% până în 1985 — a unui spor de 32—35% a producției destinate exportului, precum și mărirea eficienței

acestui; îmbunătățirea utilizării materiilor prime și energiei în industria chimică; sistarea importului de celuloză tehnică și plăci fibrolemnoase din țările nesocialiste, întărirea potențialului de export al industriei forestiere, de prelucrare a lemnului, de celuloză și hirtie; perfecționarea structurii produselor exportate de industria ușoară, ridicarea gradului de autoaprovizionare din producția internă cu produsele agriculturii și industriei alimentare etc. Pentru atingerea acestor țeluri, în toate ramurile și sectoarele economiei cehoslovace se va urmări în mod riguros sporirea productivității muncii, reducerea consumurilor specifice de materiale și energie, îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor fabricate.

Agricultura, o ramură de bază a economiei S. U. A.

ÎN S.U.A. populația ocupată în agricultură (3,9 milioane de persoane) reprezintă ca pondere circa 4% din totalul populației active a acestei țări. În schimb, sub raportul numărului de salariați (15% din totalul salariaților industriali) industria alimentară are o importanță mai mare decît producția de automobile. Dacă în calcul se includ și activitățile care deservesc agricultura (din amonte de ea) rezultă un total de peste 20 milioane de oameni a căror activitate este legată într-un fel sau altul de agricultură.

Deoarece în Statele Unite există încă rezerve însemnate de teren pentru extinderea suprafețelor cultivate, preocuparea prioritară o reprezintă nu atât obținerea unei recolte cît mai ridicate la hectar, cît o productivitate înaltă a muncii și reducerea cheltuielilor de producție. Ca urmare, în ultimele două decenii, în vreme ce randamentul la hectar a crescut în medie cu 50%, productivitatea muncii celor care lucrează în agricultură s-a triplat. În același timp S.U.A. participă astăzi cu 45% în exportul mondial de grâu, 65% în cel de cereale furajere, 55% în cel de oleaginoase (chiar 88% în cel de soia), fapt care are însă ca efect și o dependență destul de ridicată a veniturilor fermierilor de evoluția conjuncturii pe piața mondială a produselor agricole. De notat că valoarea exportului agricol (40 miliarde dolari) reprezintă patru cincimi din cea a importului de petrol al S.U.A.

Preocuparea pentru reducerea cheltuielilor materiale de producție este ilustrată între altele de frecvența punere a rației de furaje cu ajutorul calculatorului (în funcție de cursul diferitelor produse), precum și de preocuparea pentru adoptarea de soiuri și rase selecționate. Datorită acestui din urmă fapt, cantitatea de hrană necesară pentru a obține 1 kg de carne de pui s-a redus de la 4 kg în 1940 la 1,7 kg în prezent, paralel diminuându-se și perioada de producție cu 30%.

În prezent, la fel ca și alte ramuri ale economiei, agricultura se află într-un proces de adaptare la costul în creștere al energiei, cu atât mai necesar cu cît ea conține acum cu 16,5% în consumul național de energie primară.

Orientări ale progresului tehnic în industria celulozei și hirtiei

ÎN CERCURILE de specialitate se consideră că, în pofida accentuării concurenței diferitelor mijloace de informare și materiale noi, rolul hirtiei ca cel mai de seamă suport al informației tipărite și material de ambalaj se va menține în continuare, ceea ce va determina creșterea consumului de hirtie și carton (raportat pe locuitor) atât în țările în curs de dezvoltare cît și în cele dezvoltate.

Un rol important joacă aici valorificarea optimă a resurselor de materii prime pentru această industrie, afirmă valabilă nu numai pentru masa lemnoasă exploatată în pădure, ci și pentru paie, maculatură ș.a. În acest sens, se urmărește perfecționarea tehnologiilor de fabricație, care să ducă la sporirea ponderii resurselor secundare în ansamblul materiei prime folosite, ridicarea cantităților de semifabricate fibroase obținute din aceeași cantitate de materie primă (prin utilizarea catalizatorilor), economisirea energiei în această etapă a procesului de producție, mărirea productivității utilajelor și instalațiilor, a productivității muncii. Se apreciază că aceasta din urmă s-ar putea dubla pînă în anul 2000 — tendință însoțită de reducerea densității (a greutateii per mp) a hirtiei și de diversificarea continuă a nomenclaturii producției de hirtie și carton (de la 14 mii de denumiri în 1945 la 50 de mii în 1980).

Încetinirea ofensivei automobilului japonez

EXAMINÎND efectele ofensivei industriei japoneze de automobile pe piața vest-europeană, revista **L'Usine Nouvelle** semnală nu demult că ponderea lor în vânzările de automobile pe această piață a ajuns în 1980 la 4,9% în medie, sporind însă de la 5,6% în 1979 la 10,3% pe piața R.F.G. Industria franceză și-a pierdut locul de prim exportator de automobile în R.F.G., iar firmele de specialitate vest-europene n-au reușit (cu o singură excepție) să-și sporească în același an vânzările pe piața internă. Firmele vest-germane mizează pe ample investiții (de peste 3 mlrd. mărci în cazul firmei Volkswagen, de 6 mlrd. pentru Opel și de 10 mlrd. pentru Daimler Benz), menite în principal să accelereze automatizarea și robotizarea proceselor de producție în întreprinderile lor și să îmbunătățească activitatea rețelei de desfacere a automobilelor.

În cercurile de specialitate se apreciază că încetinirea ofensivei pe piața R.F.G., înregistrată anul trecut, se datorește efectului cumulat al unor factori, ca majorarea prețurilor la automobilele importate din Japonia (ca urmare a creșterii cursului yenului), frinarea „voluntară” a exporturilor de către firmele japoneze, rabaturile la preț practicate de unii producători vest-germani, precum și lansarea de către aceștia a unor modele îmbunătățite, de mic litraj.

Revista ECONOMICA

Edi^tată de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 12 februarie 1982

- Hotărîrea ședinței de lucru comune a
Comitetului Central al Partidului Co-
munist Român și a Consiliului Suprem
al Dezvoltării Economice și Sociale a
Republicii Socialiste România cu pri-
vire la reșezarea și corelarea pe prin-
cipii economice a prețurilor produselor
agricole și majorarea prețurilor cu amă-
nuntul la produsele agroalimentare,
creșterea retribuției personalului mun-
citor, a alocației de stat pentru copii și
a pensilor 1
- Amplă mobilizare a eforturilor pentru
o muncă de calitate, creativă și efi-
cientă 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Prețuri de vînzare cu amănuntul sti-
mulative pentru creșterea producției
și mai buna aprovizionare a populației
(Emil Niculescu) 6
- Autoconducerea și autoaprovizionarea
teritorială, factori de stimulare a creș-
terii producției agricole și a bunurilor
de consum alimentar (G. Nicolescu) 8
- Noi măsuri pentru sporirea cointeresării
materiale a țaranilor cooperatori (I)
(Nicolae David, Ion Alecu) 10
- Calitate, operativitate, eficiență în pre-
gătirea campaniei agricole de primă-
vară (Gh. N. Iosif) 12
- Punerea la termen în exploatare a noi-
lor capacități — la baza realizării pla-
nului de extracție a țiteiului (Valeriu
Soare) 14
- Cînd și cum sînt realizate prevederile
din contracte (Bogdan Pădure) 16

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Adunări generale ale oamenilor muncii.
O preocupare esențială: reducerea con-
sumurilor de materiale (C. Damian) 18

TEORII • IDEI

- Utilizarea potențialului energetic al
apelor geotermale (II) (dezbateri) 19
- Consemnări. Învățarea și decalajul
uman (Tudorel Postolache) 22
- Școli • curente • economiști. Tradiții
progresiste ale gîndirii economice româ-
nești (I) (Gh. Ciulbea) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Creșterea prețurilor — consecință a cri-
zei economice mondiale (Virginia Căm-
peanu, Mugur Isărescu) 26
- Forumul dezvoltării 29
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații fi-
nanciar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Large — scale mobilisation of efforts towards quality, creative
and efficient work 4
- Retail prices : stimulating production increase and a better goods
supply for population (Emil Niculescu) 6
- Self-management and self-provisioning on territorial scale: sti-
mulating elements for the agricultural production growth and
foodstuffs (G. Nicolescu) 8
- Use of the energy potential of the geothermal waters (II)
(a debate) 14
- Learning and the human gap (Tudorel Postolache) 22
- Schools • trends • economists. Progressive traditions of the
Romanian economic thought (Gh. Ciulbea) 24
- Price increase — a consequence of the world economic crisis
(Virginia Câmpeanu, Mugur Isărescu) 26

DANS LE NUMÉRO

- Large mobilisation des efforts pour un travail de qualité,
créatif et efficient 4
- Les prix de détail — stimulants pour la croissance de la pro-
duction et pour un meilleur approvisionnement de la popu-
lation (Emil Niculescu) 6
- L'auto-direction et l'auto-approvisionnement du territoire — fac-
teurs de stimulation de l'accroissement de la production agri-
cole et de biens de consommation alimentaire (G. Nicolescu) 8
- L'utilisation du potentiel énergétique des eaux géothermales
(II) (débat) 19
- L'apprentissage et le décalage humain (Tudorel Postolache) 22
- Ecoles • courants • économistes. Traditions progressistes de la
pensée économique roumaine (I) (Gh. Ciulbea) 24
- L'accroissement des prix — conséquence de la crise économique
mondiale (Virginia Câmpeanu, Mugur Isărescu) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Широкая мобилизация усилий для качественного, творческого
и действительного труда 4
- Розничные продажные цены, стимулирующие рост продукции
и улучшение снабжения населения (Emil Niculescu) 6
- Самоуправление и самоснабжение в территориальном разрезе,
факторы поощрения роста сельскохозяйственной продукции,
производства пищевых продуктов (Г. Николеску) 8
- Использование энергетического потенциала геотермальных вод
(II) (Обсуждение) 19
- Обучение и человеческий разрыв (Тудорел Постолаче) 22
- Школы • течения • экономисты. Прогрессивные традиции
экономического мышления в Румынии (I) (Г. Чулбеа) 24
- Рост цен — следствие мирового экономического кризиса (Вир-
джиния Кымпяну, Мугур Исэреску) 26

IMPORTANT

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abo-
namente la „Revista economică“.

Abonamentele se fac prin oficiile P.T.T.R., factorii
poștali, difuzorii de presă din întreprinderi și instituții
sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției :
Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1 — cod
70 159, București.

Redacția și administrația : 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1,
sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1
București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

ASIGURĂRILE ADAS – MĂSURI UTILE DE PREVEDERE

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta asigurarea de accidente – la alegere – într-una din cele 4 variante, fiecare din acestea prezentând caracteristici diferite.

● Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 lei se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, până la 2 ani. Prima de plată pe o durată de 3 luni este de 15 lei.

● Asigurarea de accidente pentru sume convenite se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. Prima anuală de plată este de 3,20 lei pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță, putându-se achita și în rate.

● Asigurarea familială de accidente cuprinde soții, precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 ani la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană. Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

Toate aceste asigurări de accidente cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

● Asigurarea de accidente „Turist” se contractează pentru sume totale de pînă la 40 000 de lei și cuprinde cazurile de accidente ale asiguratului, iar pentru o sumă de 20 000 de lei, pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia. Prima de plată este de 15 lei pentru o lună.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

TELEVIZOARELE CU CIRCUITE INTEGRATE oferă posibilitatea vizionării celor mai diverse emisiuni: filme, concerte, piese de teatru, spectacole de operă, transmisii sportive, cursuri de limbi străine, emisiuni în limbile naționalităților conlocuitoare ș.a. Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT vă prezintă TELEVIZOARELE CU CIRCUITE INTEGRATE, fabricate de Intreprinderea „ELECTRONICA”-București. Iată câteva avantaje oferite în exploatare de noile tipuri de televizoare:

— DURATA de funcționare îndelungată, da-

torită faptul că sînt complet tranzistorizate și cu circuite integrate;

— REDUCEREA CONSUMULUI DE ENERGIE ELECTRICĂ cu circa 33%, prin îmbunătățiri constructive și funcționale;

— FUNCȚIONAREA NORMALĂ, chiar și la variații mai mari ale tensiunii pe rețea, datorită incorporării unui stabilizator în aparat;

— SIMPLIFICAREA OPERAȚIUNILOR DE DEPANARE, prin folosirea în construcția televizoarelor a modulelor funcționale, module care se pot schimba cu ușurință.

Garanția pentru buna funcționare a televizoarelor cu circuite integrate este de 12 luni.

RADIORECEPTOARE PORTABILE

În toate magazinele specializate ale comerțului de stat, RADIORECEPTORUL PORTABIL, un prieten apropiat și plăcut.

Radioreceptoarele portabile intrunesc toate calitățile pentru a fi utile în casă, dar mai ales în drumetii.

Iată câteva calități tehnice pe care le prezintă radioreceptoarele portabile:

● selectivitate ● sensibilitate ● claritate ● greutate redusă ● alimentare economică la baterii sau la rețeaua electrică

Magazinele specializate ale COMERȚULUI DE STAT vă oferă toate tipurile de radioreceptoare portabile, răspunzind tuturor preferințelor.

Game de undă Preț

CORA	1	345
PESCĂRUȘ	2	450
ALFA	2	500
COSMOS (funcționează și la rețea)	3	740
JUPITER (funcționează și la rețea)	4	845
MADRIGAL (funcționează și la rețea)	4	1270
GLORIA (funcționează și la rețea)	4	1400